

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Företagsekonomiska institutionen

Global Reporting Initiative

- En studie av i hur stor utsträckning GRI:s riktlinjer följs av de svenska börsnoterade företag som påstår sig använda deras riktlinjer

Magisteruppsats i företagsekonomi
Extern redovisning och Företagsanalys
Höstterminen 2005
Handledare: Gunnar Rimmel
Författare: Fredrik Paydar
Salih Deveci

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Externredovisning och Företagsanalys, Magisteruppsats, HT 2005

Författare: : Salih Deveci, Fredrik Paydar

Handledare: Gunnar Rimmel

Titel: Global Reporting Initiative- En studie av i hur stor utsträckning GRI:s riktlinjer följs av de svenska börsnoterade företag som påstår sig använda deras riktlinjer

Bakgrund och problem: Den ökade fokuseringen kring miljömässiga och sociala frågor under de senaste decennierna har medfört ökade krav på företagen att ta ansvar för sin påverkan på omvärlden. För att bemöta kraven var företagen tidigare tvungna att utveckla egna metoder för att redovisa sina ansträngningar inom CSR- området. Detta medförde dock svårigheter för intressenter att göra jämförelser mellan företag, då företagen använde sig av olika metoder och redovisade i olika omfattning. Av denna anledning har ett antal organisationer utvecklat riktlinjer för hur företag skall sköta sina etiska åtaganden och avspegla detta i redovisningen. I takt med att företagen börjat använda sig av sådana regelverk ökar intressenternas behov av att veta i hur hög grad företag som påstår sig redovisa enligt dessa regelverk verkligen uppfyller de redovisningsmässiga kraven som ställs av de regelverken. I denna uppsats har vi valt att granska i hur stor utsträckning de 10 Svenska börsnoterade företag som påstår sig använda regelverket GRI, följer dess riktlinjer, hur väl de lever upp till deras principer, var eventuella brister finns, varför de existerar och vad det kan få för konsekvenser.

Syfte: För att fastställa i hur stor utsträckning de frivilliga regelverken garanterar läsaren att företagens hållbarhetsredovisning till fullo motsvarar de krav som ställs på dem undersöks hur väl de företag som påstår sig redovisa enligt GRI:s riktlinjer verkligen lever upp till deras principer.

Avgränsningar: Den här uppsatsen begränsar sig till företag som använder sig av GRI:s riktlinjer. Vidare är den begränsad till de tio svenska börsnoterade företag som rapporterar enligt GRI:s riktlinjer.

Metod: Fem företags hållbarhetsrapporter har undersökts utifrån en kvalitativ ansats. Det som granskats är hur många av GRI:s riktlinjer och indikatorer som de redogjort för. Resultaten har sedan kvantifierats, varefter slutsatser har dragits över målpopulationen.

Resultat och slutsatser: Det finns stora skillnader i hur stor utsträckning de undersökta företagen uppfyller GRI:s principer och redovisar deras riktlinjer/indikatorer. Sämst efterlevnad har principerna om fullständighet, inkluderade, relevans och neutralitet. Några av anledningarna till detta är att företagsledningen och ägarna kan ha olika mål samt att självreglering utan sanktioner inte sällan får sämre efterlevnad än lagreglering. Tillsammans med att de flesta företag inte uppger på vilket sätt de använder sig av GRI:s riktlinjer leder detta till att den status som borde medfölja en rapport upprättad efter dessa

inte uppnås. Detta innebär att finansieringskostnaderna riskerar att bli högre för de företag som jobbar aktivt med CSR- frågor och presenterar en bra hållbarhetsredovisning, än de annars skulle ha varit. Många företag kommer i så fall att sluta använda GRI:s riktlinjer och kanske till och med minska sina prestationer på CSR- området.

Förslag till fortsatt forskning: Det skulle vara intressant att utreda samma frågeställning med samma typ av undersökningsobjekt fast i andra länder. Alternativt undersöka samtliga företag i Sverige som påstår sig använda GRI i sin hållbarhetsredovisning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	<u>INLEDNING</u>	1
1.1	BAKGRUND	1
1.2	PROBLEMDISKUSSION	2
1.3	FRÅGESTÄLLNING	2
1.4	SYFTE	2
1.5	AVGRÄNSNINGAR	3
1.6	DISPOSITION	3
2	<u>METOD</u>	3
2.1	UNDERSÖKNINGENS UTFORMNING	4
2.2	KVANTITATIV OCH KVALITATIV METOD	4
2.3	URVAL	4
2.4	VALIDITET OCH RELIABILITET	5
2.5	VAL AV DATAINSAMLINGSMETOD	5
2.5.1	PRIMÄRDATA	5
2.6	KÄLLKRITIK	6
2.7	TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	6
2.7.1	TABELL 1: GRI:S RIKTLINJER OCH INDIKATORER	6
2.8	GRI:S RIKTLINJER	11
3	<u>EMPIRI</u>	14
3.1	SAS	14
3.1.1	VISION OCH STRATEGI	15
3.1.1.1	VD:s uttalande	15
3.1.2	PROFIL	15
3.1.2.1	Företagets profil	15
3.1.2.2	Rapportens scope	16
3.1.2.3	Rapportens profil	16
3.1.3	STYRELSEN OCH LEDNINGENS STRUKTUR	16
3.1.3.1	Involvering av intressenterna	17
3.1.3.2	Övergripande policys och lednings system	17
3.1.4	GRI INNEHÅLLSINDEX	17
3.1.5	PRESTATIONSINDIKATORER	17
3.1.5.1	Ekonomiska prestationsindikatorer	17
3.1.5.2	Miljö prestationsindikatorer	18
3.1.5.3	Sociala prestationsindikatorer	18
3.2	FÖRENINGSSPARBANKEN AB	19
3.2.1	VISION OCH STRATEGI	19
3.2.1.1	VD:s uttalande	19
3.2.2	PROFIL	20
3.2.2.1	Företagets profil	20
3.2.2.2	Rapportens scope	20
3.2.2.3	Rapportens profil	20

3.2.3	STYRELSEN OCH LEDNINGENS STRUKTUR	21
3.2.3.1	Involvering av intressenterna	21
3.2.3.2	Övergripande policys och ledningssystem	21
3.2.4	GRI INNEHÅLLSINDEX	21
3.2.5	PRESTATIONSINDIKATORER	22
3.2.5.1	Ekonomiska prestationsindikatorer	22
3.2.5.2	Miljö prestationsindikatorer	22
3.2.5.3	Sociala prestationsindikatorer	23
3.3	SCA	23
3.3.1	VISION OCH STRATEGI	24
3.3.1.1	VD:s uttalande	24
3.3.2	PROFIL	24
3.3.2.1	Företagets profil	24
3.3.2.2	Rapportens scope	25
3.3.2.3	Rapportens profil	25
3.3.3	STYRELSEN OCH LEDNINGENS STRUKTUR	25
3.3.3.1	Involvering av intressenterna	26
3.3.3.2	Övergripande policys och ledningssystem	26
3.3.4	GRI INNEHÅLLSINDEX	26
3.3.5	PRESTATIONS INDIKATORER	26
3.3.5.1	Ekonomiska prestationsindikatorer	26
3.3.5.2	Miljö prestationsindikatorer	27
3.3.5.3	Sociala prestationsindikatorer	28
3.4	ERICSSON	28
3.4.1	VISION OCH STRATEGI	29
3.4.1.1	VD:s uttalande	30
3.4.2	PROFIL	30
3.4.2.1	Företagets profil	30
3.4.2.2	Rapportens scope	30
3.4.2.3	Rapportens profil	30
3.4.3	STYRNINGSSTRUKTUR OCH LEDNINGSSYSTEM	31
3.4.3.1	Involvering av intressenterna	31
3.4.3.2	Övergripande policy och ledningssystem	31
3.4.4	GRI INNEHÅLLSINDEX	32
3.4.5	PRESTATIONSINDIKATORER	32
3.4.5.1	Ekonomiska prestationsindikatorer	32
3.4.5.2	Miljö prestationsindikatorer	32
3.4.5.3	Sociala prestationsindikatorer	33
3.5	SKF	33
3.5.1	VISION OCH STRATEGI	34
3.5.1.1	VD:s uttalande	34
3.5.2	PROFIL	34
3.5.2.1	Företagets profil	34
3.5.2.2	Rapportens scope	35
3.5.2.3	Rapportens profil	35
3.5.3	STYRELSEN OCH LEDNINGENS STRUKTUR	35
3.5.3.1	Involvering av intressenterna	35
3.5.3.2	Övergripande policys och lednings system	36
3.5.4	GRI INNEHÅLLSINDEX	36
3.5.5	PRESTATIONSINDIKATORER	36
3.5.5.1	Ekonomiska prestationsindikatorer	36

3.5.5.2	Miljö prestationsindikatorer	37
3.5.5.3	Sociala prestationsindikatorer	37
4	TEORETISK REFERENSRAM	38
4.1	CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY	38
4.2	CSR OCH INTRESSENTTEORIER	39
4.2.1	INTRESSENTMODELLEN	40
4.3	CSR OCH AFFÄRSETIK	42
4.4	CSR OCH MANAGEMENTTEORIER	42
4.5	AGENTTEORIN	43
4.6	DISCLOSURE	44
4.7	ASYMMETRISK INFORMATION	45
4.8	FÖR OCH NACKDELAR MED SJÄLVREGLERING KONTRA LAGREGLERING	46
4.8.1	FÖR OCH NACKDELAR MED SJÄLVREGLERING	46
4.8.2	FÖR OCH NACKDELAR MED LAGREGLERING.	46
5	DISKUSSION	47
5.1	SAS	47
5.2	FÖRENINGSSPARBANKEN AB	48
5.3	SCA	48
5.4	ERICSSON	49
5.5	SKF	49
6	SLUTSATSER	53
7	FÖRLAG TILL FORTSATT FORSKNING	54
8	KÄLLFÖRTECKNING	55

1 Inledning

I Detta kapitel presenteras bakgrunden samt problemdiskussionen som senare skall mynna ut i frågeställningen och syftet till uppsatsen.

1.1 Bakgrund

De två senaste decennierna har bland annat tekniska framsteg samt vidareutvecklandet av internationella handelsavtal gett en grogrund för företagen att expandera sin verksamhet över ett stort geografiskt territorium. I jakten på kostnadsminimering har detta lett till att många företag flyttat sin produktion eller delar av denna till fattigare länder. I dessa länder varav ett stort antal är diktaturer är regler kring miljö och sociala frågor inte alltid lika utvecklade som i de industrialiserade länderna. Bland de företag som förlagt sin produktion till fattiga länder har vissa utnyttjat denna situation medan andra har skött sig bra. De företag som inte skötte sig så bra har ibland fått stark uppmärksamhet i massmedierna, vilket har lett till att deras verksamheter har ifrågasatts av kunder och investerare. Den allmänna opinionen har även ökat sin uppmärksamhet vad gäller miljöfrågor i de egna länderna.¹ I samband med detta har kraven ökat på företagen att ta ansvar för alla de kostnader och bieffekter som uppkommer genom deras verksamhet. En samlad benämning för sådana förpliktelser är CSR, *Corporate Social Responsibility*.

I och med denna ökade fokusering på miljö och etiskt relaterade frågor har de frågeställningar som behandlas i hållbarhetsredovisningen blivit allt mer viktiga för företagen för att de skall kunna bevara sina varumärkens goda rykte och för att kunna försäkra sig om kapital för sina eventuella framtida expansioner. Tidigare var företagen hänvisade till att utveckla egna metoder för att redovisa CSR frågor. Detta medförde problem vid jämförelser av företag, eftersom graden och kvalitén på det som redovisas kan variera. Dessutom står det under dessa förhållanden företagen fritt att utelämna information som inte är fördelaktig för dem. För att lösa detta dilemma har ett antal organisationer utvecklat riktlinjer för hur företag skall sköta sina etiska åtaganden och avspegla detta i redovisningen, s.k. hållbarhetsredovisning.

Många företag som har behov av att visa en god bild av sig själva vad gäller miljömässiga och sociala frågor har börjat implementera sådana regelverk i sin redovisning. I takt med att detta, växer emellertid också behovet av att den information som återges i företagets hållbarhetsredovisning verkligen till fullo återspeglar det den utger sig för att redovisa. Om detta inte skulle vara fallet riskerar investerare och kunder att missledas av otillförlitlig information. Deras resurser kan i så fall komma att hamna i verksamheter som de inte var avsedda till.

---

¹ Corporate Social responsibility monitor, www.bsdglobal.com/issues/sr_csrmon.asp

1.2 Problemdiskussion

Den tidigare avsaknaden av allmänt accepterade standarder och riktlinjer medförde dessutom en komplex situation där företag inte riktigt visste vilka riktlinjer de skulle följa. För läsaren av årsredovisningen innebär detta svårigheter att bedöma den redovisade informationens trovärdighet. Det blev även svårt för intressenterna att kunna göra jämförelser mellan olika företag eftersom företagen använde sig av olika riktlinjer och koder. För att lösa detta problem har olika organisationer försökt utveckla internationellt tillämpbara riktlinjer i samarbete med affärsvärlden. Av de organisationer som utvecklat regelverk kring hållbarhetsfrågor kan nämnas exempelvis SA8000, ISO 14001, AA1000 Framework and assurance standard och London benchmarking group². I detta syfte utvecklade även organisationen GRI riktlinjer för användning på global nivå. Dessa riktlinjer är de bland de internationella regelverken som i störst utsträckning fyller funktionen av redovisningsnormer på CSR området. Bland annat liknar många av deras principer existerande principer inom den konventionella redovisningen, såsom relevans kan jämföras med relevans, reviderbarhet med verifierbarhet, jämförbarhet med jämförbarhet och neutralitet med neutralitet. (se stycket om GRI:s principer under rubriken med samma namn). I dagsläget tillämpar allt fler företag GRI:s riktlinjer och redovisar detta i sin rapportering i olika omfattning. Även ett flertal svenska företag har under de senaste åren börjat tillämpa GRI:s riktlinjer. Företagen har dock inga lagligt tvingande krav på sig att tillämpa riktlinjerna fullt ut, eftersom riktlinjerna grundar sig på frivillig redovisning. GRI utför inte heller någon granskning av de företag som säger sig tillämpa riktlinjerna. Detta betyder att företagen i princip skulle kunna välja vilka riktlinjer de vill följa och därmed redovisa i sin rapportering. Frågan är då om den redovisade informationen verkligen ökar intressenternas insyn i företagets verksamheter, om företagen endast tillämpar de riktlinjer som de anser vara väsentliga för sin verksamhet och därmed utelämnar de riktlinjer som skulle kunna vara av vikt för intressenter. För intressenterna innebär detta naturligtvis svårigheter att bedöma den redovisade informationens tillförlitlighet. Av denna anledning kan det därför vara viktigt att veta i hur hög grad företag som påstår sig redovisa enligt GRI:s riktlinjer/ indikatorer verkligen uppfyller de redovisningsmässiga kraven som ställs av GRI.

1.3 Frågeställning

I hur stor utsträckning följer de 10 Svenska börsnoterade företag som påstår sig använda sig av GRI:s riktlinjer dessa? Hur väl lever de upp till GRI:s principer? Om deras hållbarhetsredovisning brister, var brister den, varför och vad får det för konsekvenser?

1.4 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur väl de företag som påstår sig redovisa enligt GRI:s riktlinjer verkligen lever upp till deras principer. Detta för att fastställa i hur stor utsträckning de frivilliga regelverken garanterar läsaren att företagets CSR redovisning verkligen motsvarar de krav som ställs på dem.

---

² <http://www.globalreporting.org/051107>

1.5 Avgränsningar

Den här uppsatsen begränsar sig till företag som använder sig av GRI:s riktlinjer eftersom deras riktlinjer är de som i störst utsträckning fyller funktionen av redovisningsnormer. Vidare begränsas den till börsnoterade företag av den anledningen att deras redovisning ofta är av stor vikt för fler intressenter samt att deras årsredovisning är förhållandevis lätt tillgänglig. Därutöver är den begränsad till de tio svenska företag, av dessa som rapporterar enligt GRI:s riktlinjer.

1.6 Disposition

Kapitel 1

Inledning; I det här första kapitlet presenteras bakgrunden, frågeställningen och syftet till uppsatsen.

Kapitel 2

Metodkapitel; I det här kapitlet redogörs för den metod och tillvägagångssätt som använts för insamling av data och genomförande av undersökningen.

Kapitel 3

Empiri; I detta kapitel presenteras resultatet från den empiriska undersökningen.

Kapitel 4

Teoretisk referensram; I detta kapitel redogörs för de teorier som ansätts relevanta för uppsatsen.

Kapitel 5

Diskussion; I detta kapitel diskuteras resultaten från den empiriska undersökningen samt analyseras utifrån de teorier som presenterats under den teoretiska referensramen

Kapitel 6

Slutsatser; Här dras slutsatser från undersökningen och svar ges på uppsatsens frågeställningar.

2 Metod

I det här kapitlet redogörs för de metodmässiga val och överväganden som gjorts i undersökningen. Även val av förhållningssätt, metod och arbetssätt förklaras här.

2.1 Undersökningens utformning

För att fastställa om de tidigare nämnda företagen verkligen till fullo redovisar enligt GRI:s riktlinjer så har deras årsredovisningar granskats utifrån de riktlinjer och indikatorer GRI har tagit fram för hållbarhetsredovisning. Studien består av två delar varav den första går ut på att kontrollera hur många av riktlinjerna och indikatorerna företagen har redogjort för i sina årsredovisningar. Den andra delen går ut på att ställa samman resultaten och identifiera tendenser kring hur väl målgruppens hållbarhetsredovisning lever upp till GRI:s principer.

2.2 Kvantitativ och kvalitativ metod

Kvantitativ metod går ut på att utifrån forskningsmaterialet dra generella slutsatser över hela den målgrupp man ämnar studera. För att åstadkomma detta tar man sin utgångspunkt i statistiken och försöker beräkna tillförlitligheten i de svar man får. Det är därför viktigt att resultaten är numeriskt mätbara och kvantifierbara.³ Den kvalitativa metoden syftar istället till att ge en djupare förståelse för det objekt forskaren studerar. Det material som framkommer genom sådan forskning kan sedan antingen användas till att lösa ett specifikt problem, eller för att formulera teorier som sedan kan testas med hjälp av kvantitativ metod.⁴ I denna undersökning skall de enskilda företagens hållbarhetsredovisningar granskas på djupet utifrån kvalitativ metod. De förhållanden som observeras kommer sedan att kvantifieras med utgångspunkt i en kvantitativ metod, så att trender kan påvisas. Kvalitativ metod har valts för att den första delen av undersökningen går ut på att göra en bedömning av om informationen i årsredovisningarna finns med eller inte. Därför måste varje enskild årsredovisning undersökas på djupet. Eftersom den typ av information som skall granskas kan presenteras med olika metoder och på skilda ställen i årsredovisningen blir bedömningen om ett företag har uppfyllt ett ställt kriterium till viss del subjektiv. En möjlig nackdel med den valda ansatsen är att likvärdig information kan komma att bedömas olika så att utfallet blir att undersökningen visar att ett företag har redovisat en viss information och ett annat inte, fastän båda företagen redovisat samma slags information, men på olika sätt. Sådana brister skulle kunna följa med till den kvantitativa delen av undersökningen, på så vis att grupper av företag som har presenterat information på ett visst vis behandlas olika än de som presenterat på ett annat vis. (för en förklaring om hur detta problem undvikits, se avsnitten om validitet reliabilitet och tillvägagångssätt.)

2.3 Urval

I denna undersökning kommer fem av de tio börsnoterade företagen som uppger sig följa GRI:s riktlinjer vad gäller CSR redovisning att studeras. Som undersökningsobjekt har ett

---

³ Patel Runa, Davidsson Bo, Forskningsmetodikens grunder att planera, genomföra och rapportera en undersökning, sid 90- 91.

⁴ Patel Runa, Davidsson Bo, Forskningsmetodikens grunder att planera, genomföra och rapportera en undersökning, sid 94- 100.

företag från varje bransch som finns representerad bland de tio valts ut. Den vetenskapliga benämningen på ett sådant urval är stratifierat urval.⁵ Tyvärr har två branscher fallit bort på grund av tidsbrist, textil och byggindustrin. Detta medför vissa begränsningar i slutsatsernas generalitet speciellt i fråga om dessa branscher, eftersom urvalet riskerar att bli snedfördelat, om dessa branscher skiljer sig från de andra vad gäller tradition att redovisa frivillig information på hållbarhetsområdet. Anledningen till att denna urvalsmetod valts är att det kan förekomma skillnader i praxis hur olika branscher handskas med CSR frågor. Därför riskerar så kallat obundet slumpmässigt urval att ge en skev bild av verkligheten, om exempelvis många företag ur samma bransch skulle komma med i urvalet. En svaghet med det valda urvalet kan vara om företag ur vissa branscher är överrepresenterade bland målpopulationen, i så fall kommer undersökningen inte att mäta vad den avser att mäta.⁶ Så är dock inte fallet i den här undersökningen.

2.4 Validitet och reliabilitet

Begreppet validitet är ett uttryck för om undersökningen verkligen mäter vad den avser att mäta. I statistiken talas det om termen bias, eller skevhet. Med detta menar man hur stor risken är att undersökningen svarar på fel fråga.⁷ Reliabiliteten å andra sidan avgör hur säkra slutsatser forskaren kan dra ifrån det material denna har tillgång till.⁸

De problem som uppkommer när det gäller den kvalitativa delen av undersökningen finns främst kring validiteten. Den viktigaste synpunkten här är hur frågeställning definieras. Detta spørsmål tillmötesgås genom de variabler undersökningen utgår från tydligt preciseras vid granskningen av undersökningsobjektens hållbarhetsredovisning. Detta förklaras närmare i stycket om tillvägagångssätt. Beträffande den kvantitativa delen är reliabiliteten begränsad på grund av urvalets storlek. De slutsatser som dras kommer därför endast att avse de tidigare nämnda 10 börsnoterade svenska företagen.

2.5 Val av datainsamlingsmetod

2.5.1 Primärdata

Med begreppet primärdata menas data som forskaren själv samlat in från den ursprungliga källan. Eftersom det är företagets redovisning som skall granskas och undersökningen utgår från företagets årsredovisningar, så är den baserad på primärdata.

---

⁵ Dahström, Karin, Från datainsmaling till rapport- att göra en statistisk undersökning, sid 215- 228, tredje upplagan, studentlitteratur Lund

⁶Dahmström, Karin, Från datainsamling till rapport, sid 215- 228, Tredje upplagan, 2000 Studentlitteratur, Lund.

⁷ Andersen Heine, Vetenskapsteori och metodlära en introduktion, sid 91 tredje upplagan 1994 Studentlitteratur Lund.

⁸ Ibid, sid 92.

2.6 Källkritik

Subjektiviteten i undersökningsmaterialet är mycket låg eftersom målet är att granska hållbarhetsredovisningarna och det är dessa som sådana som undersöks. Redovisningen kan förvisso ge en subjektiv bild av företagen, men det är inte dessa som undersöks utan deras hållbarhetsredovisning. Eventuell subjektivitet kan dock finnas i bedömningen av undersökningsobjekten. Detta på grund av att det inte framgår tydligt var gränsen går för att en hållbarhetsredovisning skall anses uppfylla en viss princip. Till skillnad mot riktlinjerna och indikatorerna är GRI:s principer mer abstrakta då dessa saknar konkreta kriterier och därmed lämnar mycket utrymme för subjektiva bedömningar.

2.7 Tillvägagångssätt

1. Undersökningen är utförd på följande sätt; De svenska företag som påstår sig följa GRI:s regler har identifierats via GRI:s hemsida. Av dessa har de börsnoterade företagen valts ut. De är Atlas Copco AB, Electrolux AB, Eriksson AB, Föreningsparbanken AB, HM AB, SAS AB group, Skanska AB, SKF AB group, Svenska Cellulosa Aktiebolaget SCA och Tetra Pak. Deras hållbarhetsredovisning har granskats efter i hur stor utsträckning de redovisar de punkter som krävs av GRI för att ett företag skall kunna hävda att de tillämpar deras riktlinjer. Närmare bestämt har vi granskat om företagen redovisat följande punkter.

2.7.1 Tabell 1: GRI:s riktlinjer och indikatorer

Vision and strategi
1.1 Statement of the organisation's vision and strategy regarding it's contribution to sustainable development
What are the main issues for the organisation related to the major themes of sustainable development?
How are the stakeholders included in identifying these issues?
For each issue, which stakeholders are most affected by the organisation?
How are these issues reflected in the organisation's value and integrated into it's business strategies?
What are the organisation's objectives and actions on these issues
1.2 Statement from the CEO (or equivalent senior manager) describing key elements of the report
Highlights of report content and commitment to targets
Description of commitment to economic, environmental, and social goals by the organisation's leadership
Statement of successes and failures
Performance against benchmarks such as the previous year's performance and targets and industry norms
The organisation's approach to stakeholder engagement and,
Major challenges for the organisation and it's business sector in integrating responsibilities for financial performance with those for economic, environmental and social performance including the implications for future business strategy
Organisational profile
2.1 Name of the reporting organisation.
2.2 Major products and/ or services, including brands if appropriate.
2.3 Operational structure of the organisation.
2.4 Description of major decisions, operating companies, subsidiaries, and joint ventures.
2.5 Countries in which the organisation's operations are located.
2.6 Nature of ownership/ legal form.

2.7 Nature of markets served

2.8 Scale of the reporting organisation:

Number of employees;

Products/ services (offered quantity, or volume);

Net sales; and

Total capitalisation broken down in terms of debt and equity.

Voluntary information, which the companies are encouraged to provide;

Value added;

Total assets; and

Breakdowns of any or all of the following:

Sales/ revenues by countries that make up 5 percent, or more of total revenues;

Major products and/ or identified services;

Costs by country/ region; and

Employees by country region

2.9 List of stakeholders, key attributes of each, and relationship to the reporting organisation.

Report Scope

2.10 Contact person(s) for the report, including e-mail and web addresses.

2.11 Reporting period (e.g., fiscal/ calendar year) for information provided.

2.12 Date of most recent previous report(if any).

2.13 Boundaries of report (countries and regions, products/ services, divisions/ facilities/ joint ventures/subsidiaries) and any specific limitations on the scope

2.14 Significant changes in size, structure, ownership, or products/services that have occurred since the previous report.

2.15 Basis for reporting on joint ventures, partially owned subsidiaries, leased facilities, outsourced operations, and other situations that can significantly affect comparability from period to period and/ or between reporting organisations.

2.16 Explanation of the nature and effect of any re- statements of information provided in earlier reports, and the reasons for such re- statements (e.g., mergers/ acquisitions, change of base years/ periods, nature of business, measurement methods).

Report Profile

2.17 Decisions not to apply GRI principles or protocols in the preparation of the report.

2.18 Criteria/ definitions used in any accounting for economic, environmental, and social costs and benefits.

2.19 Significant changes from previous years in the measurement methods applied to key economic, environmental, and social information.

2.20 Policies and internal practices to enhance and provide assurance about the accuracy, completeness, and reliability that can be placed on the sustainability report.

2.21 Policy and current practise with regard to providing independent assurance for the full report.

2.22 Means by which report users can obtain additional information and reports about economic, environmental, and social aspects of the organisation's activities, including facility-specific information.

3. Governance structure and management systems

Structure and Governance

3.1 Governance structure of the organisation, including major committees under the board of directors that are responsible for setting strategy and for oversight of the organisation.

3.2 Percentage of the board of directors that are independent, non executive directors.

3.3 Process for determining the expertise board members need to guide the strategic direction of the organisation, including issues related to environmental and social risks and opportunities.

3.4 Board- level processes for overseeing the organisation's identification and management of economic, environmental, and social risks and opportunities.

3.5 Linkage between executive compensation and achievement of the organisation's financial and non- financial goals (e.g., environmental, social, and related policies).

3.6 Organisational structure and key individuals responsible for oversight, implementation, and audit of economic, environmental, social, and related policies.

3.7 Mission and value statements, internally developed codes of conduct or principles, and policies relevant to economic, environmental, and social performance and the status of implementation.

3.8 Mechanisms for stakeholders to provide recommendations or direction to the board of directors.

Stakeholder Engagement

3.9 Basis for identification and selection of major stakeholders.

3.10 Approaches to stakeholder consultation reported in terms of frequency of consultations by type and stakeholder group.

3.11 Type of information generated by stakeholder consultations.

3.12 Use of information resulting from stakeholder engagements.

Overarching Policies and Management Systems

3.13 Explanation of whether and how the precautionary approach or principle is addressed by the organisation.

3.14 Externally developed, voluntary economic, environmental, and social charters, sets of principles, or other initiatives to which the organisation subscribes or which it endorses.

3.15 Principal memberships in industry and business associations, and/or national/ international advocacy Organisations.

3.16 Reporting organisation's approach to managing upstream and downstream impacts, including supply chain management as it pertains to outsourcing and supplier environmental and social performance and product and service stewardship initiatives.

3.17 Reporting organisation's approach to managing indirect economic, environmental and social impacts resulting from its activities.

3.18 Major decisions during the reporting period regarding the location of, or changes in operations.

3.19 Programmes and procedures pertaining to economic, environmental, and social performance. Include discussion Of; Priority and target setting; Major programmes to improve performance; Internal and external auditing; and Senior management review.

3.20 Status of certification pertaining to economic, environmental, and social management systems.

4. GRI Content Index

4.1 A table identifying location of each element of the GRI report Content, by section and indicator.

5. Performance Indicators

Economic performance indicators

EC1. Net sales As listed in the profile sector under 2.8.

EC2. Geographic breakdown of markets.

EC3. Cost of all goods, materials, and services purchased.

EC4. Percentage of contracts that were paid in accordance with agreed terms, excluding agreed penalty arrangements.

EC5. Total payroll and benefits, broken down by country or region.

EC6. Distributions to providers of capital broken down by interest on debt and borrowing.

EC7. Increase/ decrease in retained earnings at the end of the period.

EC8. Total sum of taxes of all types paid broken down by country.

EC9. Subsidies received broken down by country or region.

EC10. Donations to community, civil society and other groups broken down in terms of cash and in-kind donations per type of group. Additional economic indicators.

EC11. Supplier breakdown by organisation and country.

EC12. Total spent on non-core business infrastructure development.

Environmental performance indicators

EN1. Total materials use other than water by type.

EN2. Percentage of materials used that are wastes from sources external to the reporting organisation.

EN3. Direct energy use segmented by primary source.
EN4. Indirect energy use.
EN5. Total water use.
EN6. Location and size of land owned, leased, or managed in biodiversity- rich habitats.
EN7. Description of the major impacts on biodiversity associated with activities and/ or products and services in terrestrial, freshwater, and marine environments.
EN8. Greenhouse gas emissions.
EN9. Use and emissions of ozone depleting substances.
EN10. NO _x , SO _x , and other significant air emissions by type.
EN11. Total amount of waste by type and destination.
EN12. Significant discharges to water by type.
EN13. Significant spills of chemicals, oils, and fuels in terms of total number and volume.
EN14. Significant environmental impacts of principal products and services.
EN15. Percentage of weight of products sold that is reclaimable at the end of the products' useful life and percentage that is actually reclaimed.
EN16. Incidents of fines for non- compliance with all applicable international declarations/ conventions/ treaties and national, sub national, regional, and local regulations associated with environmental issues. Additional environmental indicators.
EN17. Initiatives to use renewable energy sources and to increase energy efficiency.
EN18. Energy consumption footprint of major products.
EN19. Other indirect energy use and implications, such as organised travel, product lifecycle management, and use of energy- intensive materials.
EN20. Water sources and related ecosystems/ habitats significantly affected by the use of water.
EN21. Annual withdrawals of ground and surface water as a percent of annual renewable quantity of water available from the sources.
EN22. Total recycling and refuse of water.
EN23. Total amount of land owned, leased, or managed for production activities or extractive use.
EN24. Amount of impermeable surface as a percentage of land purchased or leased.
EN25. Impacts of activities and operations on protected and sensitive areas.
EN26. Changes to natural habitats resulting from activities and operations and percentage of habitats protected or restored.
EN27. Objectives, programmes, and targets for protecting and restoring native ecosystems and species in degraded areas.
EN28. Number of IUCN red list species with habitats in areas affected by operations.
EN29. Business units currently operating or planning operations in or around protected or sensitive areas.
EN30. Other relevant indirect greenhouse gas emissions.
EN31. All production, transport, import, or export of any waste deemed "hazardous" under the terms of the Basel Convention.
EN32. Water sources and related ecosystems/ habitats significantly affected by discharges of water runoff.
EN33. Performance of suppliers relative to environmental components of programmes and procedures described in response to Governance Structure and Management Systems.
Social performance indicators
LA1 breakdown of workforce, where possible, by region/ country, status, employment type and by employment contract. Also identify workforce retained in conjunction with other employees segmented by region/country.
LA2. Net employment creation and average turnover segmented by region/ country.
LA3. Percentage of employees represented by independent trade union organisations or other bona fide employee representatives broken down by geographically OR percentage of employees covered by collective bargaining agreements broken down by region/ country.

LA4 Policy and procedures involving information, consultation, and negotiation with employees over changes in the reporting organisation's operations (restructuring).
LA5. Practices on recording and notification of occupational accidents and diseases, and how they relate to the ILO Code of practice on Recording and Notification of Occupational Accidents and Diseases.
LA6. Description of formal joint health and safety committees comprising management and worker representatives and proportion of workforce covered by any such committees.
LA7. Standard injury, lost day and absentee rates and number of work- related fatalities.
LA8. Description of equal opportunity policies or programmes, as well as monitoring systems to ensure compliance and results of monitoring.
LA9. Average hours of training per year per employee by category of employee.”
LA10. Description of equal opportunity policies or programmes as well as monitoring systems to ensure compliance and results of monitoring.
LA11. Composition of senior management and corporate governance bodies, including female/ male ratio and other indicators of diversity as culturally appropriate.
HR1. Description of policies, guidelines, corporate structure, and procedures to deal with all aspects of human rights relevant to operations, including monitoring mechanisms and results.
HR2. Evidence of consideration of human rights impacts as part of investment and procurement decisions, including selection of suppliers/ contractors.
HR3. Description of policies and procedures to evaluate and address human rights performance within the supply chain and contractors, including monitoring systems and results of monitoring.
HR4. Description of global policy and procedures/ programmes preventing all forms of discrimination in operations, including monitoring systems and results of monitoring.
HR5. Description of freedom of association policy and extent to which this policy is universally applied independent of local laws, as well as description of procedures/ programmes to address this issue.
HR6. Description of policy excluding child labour as defined by the ILO Convention 138 and extent to which this policy is visibly stated and applied, as well as description of procedures/ programmes to address this issue, including monitoring systems and results of monitoring.
HR7. Description of policy to prevent forced and compulsory labour and extent to which this policy is visibly stated and applied as well as description of procedures/ programmes to address this issue, including monitoring systems and results of monitoring.
S01. Description of policies to manage impacts on communities in areas affected by activities, as well as description of procedures/ programmes to address this issue, including monitoring systems and results of monitoring.
S02. Description of the policy to manage impacts on communities in areas affected by activities, as well as description of procedures/ programmes to address this issue, including monitoring systems and results of monitoring.
S03. Description of policy, procedures/ management systems, and compliance mechanisms for organisations and employees addressing bribery and corruption.
PR1. Description of policy for preserving customer health and safety during use of products and services, and extent to which this policy is visibly and applied, as well as description of procedures/programmes to address this issue, including monitoring systems and results of monitoring.
PR2. Description of policy, procedures/management systems, and compliance mechanisms related to product information and labelling.
PR3. Description of policy, procedures/management systems, and compliance mechanisms for consumer privacy.
<i>Additional social performance indicators</i>
LA12. Employee benefits beyond those legally mandated.
LA13. Provision for formal worker representation in decision-making or management, including corporate governance.
LA14. Evidence of substantial compliance with the ILO Guidelines for Occupational health Management Systems.
LA15. Description of programmes to support the continued employability of employees and to manage career endings.
LA16. Description of programmes to support the continued employability of employees and to manage career endings.
LA17. Specific policies and programmes for skills management or for lifelong learning.

S04. Awards received relevant to social, ethical, and environmental performance.
S05. Amount of money paid to political parties and institutions whose prime function is to fund political parties or their candidates.
S06. Court decisions regarding cases pertaining to anti-trust and monopoly regulations.
S07. Descriptions of policy, procedures/management systems, and compliance mechanisms for preventing anti-competitive behaviour.
PR4. Number and type of instances of non-compliance with regulations concerning customer health and safety, including the penalties and fines assessed for these breaches.
PR5. Number of complaints upheld by regulatory or similar official bodies to oversee or regulate the health and safety of products and services.
PR6. Voluntary code compliance, product labels or awards with respect to social and/or environmental responsibility that the reporter is qualified to use or has received.
PR7. Number and type of instances of non-compliance with regulations concerning product information and labelling, including any penalties or fines assessed for these breaches.
PR8. Description of policy, procedures/management systems, and compliance mechanisms related to customer satisfaction, including results of surveys measuring customer satisfaction. Identify geographic areas covered by policy.
PR9. Description of policies, procedures/management systems, and compliance mechanisms for adherence to standards and voluntary codes related to advertising.
PR10. Number and types of breaches of advertising and marketing regulations.
PR11. Number of substantiated complaints regarding breaches of consumer privacy.

De villkor som ställs av GRI för att ett företag skall kunna säga sig uppfylla GRI:s riktlinjer kan sammanfattas i följande huvudpunkter; 1, Vision och strategi- En förklaring av företagets vision och strategi när det gäller hållbarhetsfrågor, samt ett uttalande av VD som beskriver rapportens huvuddelar, 2. profil- En översikt av företaget samt hållbarhetsredovisningens scope 3. Styrelsen och ledningens struktur och styrningssystem- en överblick över hur företaget organiseras och leds samt dess policies vad gäller hållbarhetsfrågor 4. GRI innehållsindex- En tablå som beskriver var varje del av GRI rapporten redovisas 5. Prestations indikatorer- Indikatorer som mäter företagets prestationer på de miljömässiga, sociala och ekonomiska områdena. De punkter som presenteras ovan är dock en förkortad variant av de GRI:s riktlinjer och indikatorer. För att kunna läsa dessa i fulltext se GRI:s hemsida, (www.globalreporting.org)

2.8 GRI:s riktlinjer

GRI är en oberoende institution som utvecklar globalt tillämpbara normer och riktlinjer för hållbarhetsredovisning. Institutionens verksamhet grundades 1997 av CERES som är ett nationellt nätverk av olika samhällsorganisationer i USA, vilka har syfte att öka näringslivets engagemang i miljö och sociala frågor.⁹ Sedan år 2002 är institutionen oberoende och utgör idag ett officiellt samarbetscentrum för FN:s miljöprogram (UNEP)¹⁰. Institutionens verksamhet bedrivs i samverkan med FN:s General Sekreterare

⁹ <http://www.ceres.org/ceres/> 05-11-09

¹⁰ <http://www.globalreporting.org/about/brief.asp> 05-11-09

Kofi Annans Global Compact initiativ, vilket är ett internationellt initiativ med målsättning att föra samman företag med FN organen och olika samhällsorganisationer i syfte att stödja allmänna miljö- och sociala principer.¹¹ I GRI företräds representanter från affärsvärlden, redovisningsbranschen, miljöorganisationer, organisationer för mänskliga rättigheter och arbetarorganisationer.

GRI:s riktlinjer och indikatorer är indelade i frivilliga och obligatoriska. GRI uppmanar dock företagen att även redovisa de frivilliga. Riktlinjerna är baserade på 11 principer och skall leda till att en GRI baserad hållbarhetsredovisning skall ge en balanserad presentation av företagets insatser på CSR området. Rapporten skall vidare avspegla centrala frågor för företagets intressenter och underlätta jämförbarhet med andra företag. Principerna har många likheter med de principer som styr den finansiella rapporteringen och behandlar, transparens, inkluderande, reviderbarhet, fullständighet, relevans, hållbarhets kontext, noggrannhet, neutralitet, jämförbarhet, tydlighet och tidlighet.

Transparens

Hela processen och alla procedurer och antaganden, som ligger till grund för rapporten skall framgå för läsaren.

Inkluderande

Både direkt och indirekt berörda intressenter bör systematiskt involveras i skapandet av rapporten

Reviderbarhet

Externa granskare skall kunna granska rapporten och intyga dess tillförlitlighet. I detta syfte skall dokument och annan information som ligger till grund för rapporten sparas och arkiveras på ett sätt som gör att de kan tas fram vid behov.

Fullständighet

För att möjliggöra en korrekt bedömning av företaget vad gäller ekonomiska, sociala och miljömässiga prestationer på området skall fullständig information avspeglas i rapporten. Detta skall ske på ett sätt som stämmer överens med angivna avgränsningar, omfattning och tidsperiod.

Relevans

Med relevans menas hur stor vikt som kan tillskrivas en viss upplysning och när det är aktuellt att rapportera denna. All information som är relevant och av vikt för intressenternas beslutstagning skall avspeglas i rapporten. I rapporteringen skall fokus ligga på användarnas specifika informationsbehov.

---

¹¹ <http://www.unglobalcompact.org/Portal/Default.asp?05-11-10>

Hållbarhets kontext

Där det är nödvändigt att utvidga den information som ingår i hållbarhetsredovisningen för att fånga ett större sammanhang med hänsyn till företagets påverkan på sin omvärld angående miljömässiga och sociala frågor, så skall det göras.

Noggrannhet

Noggrannhet innebär att en låg felmarginal och hög exakthet skall eftersträvas. Detta fordrar en uppskattning av användarens informationsbehov och de förhållanden informationen är insamlad.

Neutralitet

Företaget skall sträva efter att uppnå balans och undvika missvisande information i sin hållbarhetsredovisning. Således skall både positiv och negativ information meddelas.

Jämförbarhet

Företagets hållbarhetsredovisning skall vara konsekvent och gå att jämföra med tidigare perioder och andra företag. Därför skall ändringar av redovisningsprinciper samt borttagande av tidigare redovisad information förklaras.

Tydlighet

Informationen som framgår i rapporteringen skall vara lättförståelig och användbar med en lämplig detaljeringsnivå. Dessutom skall hänsyn tas till olika grupper av läsares unika behov.

Tidlighet

Rapporten skall lämna regelbunden information på ett sätt som tillfredställer användarens behov.

Av dessa principer är reviderbarhet, noggrannhet och transparens svåra att kontrollera utifrån en extern granskning av företagets årsredovisningar och hållbarhetsrapporter. Därför kommer enbart i vilken utsträckning företagets hållbarhetsredovisning lever upp till de övriga principerna att kontrolleras.

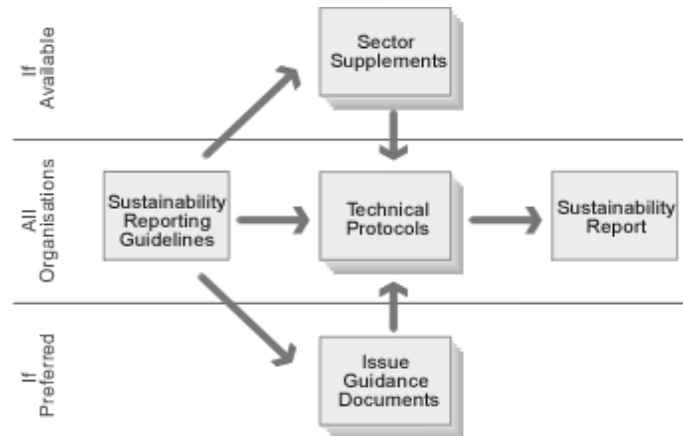
Riktlinjerna ligger till grund för den grupp av dokument som finns för att hjälpa företagen att producera en GRI baserad hållbarhetsrapport. Denna samling av dokument består i själva riktlinjerna så väl som ett branschspecifikt tillägg, tekniska protokoll, och dokument som styr hur man redovisar olika sakfrågor (se tabellen nedan). Det tekniska protokollet innehåller strukturerade anvisningar för hur företaget skall rapportera frågor som barnarbete, el och vattenhushållning samt hälsa och säkerhet på arbetsplatserna. Dessutom anger det var gränsen skall dras för vad som är företagets ansvar.¹² Det

---

¹² <http://www.globalreporting.org/guidelines/protocols.asp>

branschspecifika tillägget består i instruktioner för vad företag inom olika verksamhetsområden skall behandla i sin hållbarhetsredovisning¹³. Dokumentet som styr hur man redovisar olika sakfrågor innehåller föreskrifter för hur angelägenheter av arten mångfald och produktivitet skall redovisas.¹⁴

Figur 1: GRI: family of documents.

Källa: <http://www.globalreporting.org/guidelines/2002/a10.asp>

GRI eftersträvar att dessa dokument, allt eftersom de utvecklas under de kommande åren, kommer de att erbjuda ett integrerat paket för att hjälpa höja nivån på CSR redovisningen till den nivå som organisationen eftersträvar.¹⁵

3 Empiri

I detta kapitel presenteras vilka av GRI:s riktlinjer och indikatorer undersökningsobjekten har redovisat eller utelämnat. Informationen redogörs för enligt listan som presenterades under rubriken tillvägagångssätt och indelat efter företag för företag.

3.1 SAS

Om man räknar efter antalet passagerare och omsättning så är SAS den fjärde största börsnoterade flygkoncernen i Europa och den största i Norden. Omsättningen för helåret 2004 uppgick till 58 073 MSEK och antalet passagerare uppgick till 32,4 miljoner samma år. Flygbolaget i koncernen transporterar passagerare och gods inom och mellan de Skandinaviska länderna samt mellan dessa och den övriga världen. Sammanlagt flyger de

¹³ <http://www.globalreporting.org/guidelines/sectors.asp>

¹⁴ www.globalreporting.org/guidelines/2002/gri_2002_guidelines.pdf

¹⁵ www.globalreporting.org/guidelines/2002/gri_2002_guidelines

till 146 olika destinationer med 1445 dagliga avgångar. SAS är en av grundarna till världens största flygbolagsallians Star Alliance och ingår i den med tre bolag Spainair, Scandinavian Airlines och Blue1. Dessutom har de tre bolag som ingår i koncernen, men inte i alliansen Widerøe, airBaltic och Estonian Air. Förutom detta finns det i koncernen ett affärsområde som är verksamt i hotellbranschen och ett som sköter flygverksamheten.

Koncernen är indelat i fem affärsområden Scandinavian Airlines and Businesses, Subsidiary & Affiliated Airlines, Airline support Businesses, Airline Related Businesses och Hotels.

3.1.1 Vision och strategi

Företagets övergripande mål, vision och strategi med hållbarhetsredovisningen förklaras i inledningen till denna. De huvudsakliga frågeställningarna för företagets hållbarhetsarbete beskrivs under rubrikerna ekonomisk, socialt och miljö ansvar. Dialogen med intressenterna har en egen rubrik. Dock saknas rutiner för att systematiskt ta tillvara intressenternas synpunkter vid identifiering av sociala frågeställningar. Vilka intressenter som påverkas av vilka frågor framgår på de ställen i rapporten där de olika frågorna behandlas. Personalen påverkas exempelvis bland annat av arbetsmiljön, osv. Hur hållbarhetsfrågor återspeglas i företagets övergripande värderingar och affärsstrategi behandlas i den ordinarie årsrapporten under den allmänna beskrivningen av företagets strategier. Hur visionen och målen skall uppnås beskrivs mycket utförligt under de delar där de olika frågorna behandlas.

3.1.1.1 VD:s uttalande

VD ger i sitt uttalande en utförlig bild av rapportens huvudpunkter och vilka mål de försöker uppnå. Han beskriver även ledningens strävan när det gäller ekonomiska och miljömässiga mål, men det saknas dock en beskrivning av sociala målsättningar. I uttalandet framgår även en förklaring av viktiga motgångar och framgångar under perioden. Även hur företaget presterar jämfört med konkurrenter, uppsatta mål och tidigare års prestationer finns med. De utmaningar som finns med att integrera ekonomiska, sociala och miljömässiga hänsynstagande med företagets finansiella prestationer beskrivs, men inte hur intressenterna skall involveras i detta.

3.1.2 Profil

3.1.2.1 Företagets profil

Namnet framgår tydligt i årsredovisningen. Företagets produkter/ tjänster och märken beskrivs ingående i rapporten. Den operationella organisationsstrukturen återges grundligt. Även information om huvudsakliga affärsområden, dotterbolag i koncernen, filialer och joint ventures finns med. Vilka länder företaget är verksamt i beskrivs vad gäller flygverksamheten, men inte hotellverksamheten. Ägarstruktur och bolagsform

skildras i rapporten. Information om de marknader företaget finns representerat på förklaras också. Det ges även upplysningar om antal anställda, produktions/servicevolym, nettoförsäljning, samt eget kapital och skulder. Totala tillgångar beskrivs, men inte värdeförädling, ej heller, försäljning, kostnader och antalet anställda per region. Denna information är dock frivillig enligt GRI:s riktlinjer punkt 2.8. En lista på företagens intressenter och deras utmärkande egenskaper inkluderas inte i rapporten trots att GRI föreskriver detta. Information finns dock om vissa intressenter, såsom aktieägare, kunder och anställda.

3.1.2.2 Rapportens scope

Kontaktinformation för kontaktpersoner står med under indexet och inkluderar Internet adress och e-postadress. På samma ställe finner man information om rapporteringsperiod samt datum för senaste rapporten. Avgränsningar och begränsningar för rapportens scope presenteras dels i hållbarhetsredovisningen och dels i den ordinarie årsredovisningen på det sätt som GRI kräver. Betydande förändringar angående storlek och struktur sen fjolåret belyses även. Principerna för hur man behandlar leasing, dotterbolag och intressebolag i redovisningen beskrivs i den ordinarie rapporten, men inte hur man redovisar jointventures.

3.1.2.3 Rapportens profil

SAS tillämpar bara de indikatorer som de anser vara av intresse för deras företag. De har inte redogjort för exakt vilka riktlinjer de inte följer. Intressent dialogerna saknas dock. Däremot har de förklarat vilka kriterier/definitioner de har använt sig av i hållbarhetsredovisningen. Det står inget i årsredovisningen om några förändringar i mätmetoder vad gäller sociala, ekonomiska, eller miljömässiga faktorer. Policies och system för att kontrollera reliabiliteten, korrektheten och fullständigheten i hållbarhetsredovisningen framgår, samt att denna har kontrollerats av oberoende part. Det står även hur läsaren skall få tag på ytterligare information om företagens ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter.

3.1.3 Styrelsen och ledningens struktur

Styrelsens och ledningens struktur står beskriven ingående. Hur stor andel av styrelsen som är oberoende och inte sitter i ledningen beskrivs dock inte tydligt. Däremot förklaras företagens processer för att avgöra vilken expertis det krävs av styrelsen för att leda företaget, men inte om några processer på styrelsenivå för att kontrollera arbetet med ekonomiska, sociala och miljömässiga frågor. Sambandet mellan företagens prestationer och styrelsens och VD:s ersättning förklaras i den ordinarie redovisningen. Organisationens struktur och nyckelpersoner presenteras och deras uppgifter förklaras också i den ordinarie årsredovisningen. Företagets mål, värderingar och codes of conduct, när det gäller CSR frågor presenteras i hållbarhetsredovisningen, dock inte i hur stor grad de har implementerats. Tillfällen för aktieägare att komma med förslag till styrelsen förklaras i årsredovisningen.

3.1.3.1 Involvering av intressenterna

Betydelsefulla intressenter nämns i hållbarhetsredovisningen, men de grunder på vilka man identifierar dessa framgår ej. Hur företaget går tillväga för att ta tillvara på intressenternas åsikter, samt vad som framkommit i dialogen med dessa, eller hur denna information utnyttjats står inte heller beskrivet.

3.1.3.2 Övergripande policys och lednings system

Förklaring om att förebyggande metoder, eller principer praktiseras av företaget finns med i årsrapporten. Externt utvecklade frivilliga system och principer för hållbarhetsarbete anges på det sätt som GRI påbjuder. Medlemskap i organisationer som förespråkar, företag, eller flygindustrin deklarerar. Årsredovisningen innehåller också förklaring av policys och system för att styra påverkan uppåt och neråt i värdekedjan. Företagets angreppssätt för att tacklas med indirekta effekter på ekonomiska, sociala och miljömässiga frågor klarläggs. Större beslut om förändringar i företaget tillkännages i hållbarhetsrapporten. Program och procedurer som hänförs till ekonomiska, sociala och miljömässiga prestationer finns med. Information om företaget innehar certifikat inom hållbarhetsområdet finns med i årsredovisningen.

3.1.4 GRI innehållsindex

Det finns ingen särskild tabell som anger exakt var varje del av GRI:s riktlinjer behandlas i SAS hållbarhetsrapport. Däremot förekommer upplysningar på olika ställen om hur läsaren orientera sig genom rapporten.

3.1.5 Prestationsindikatorer

3.1.5.1 Ekonomiska prestationsindikatorer

Försäljning anges inte i netto utan som omsättning, men går att beräkna utifrån resultatrapporten. Geografisk indelning av marknader och marknadsandelar finns per region, men inte per land. Kostnader för alla varor, material och service som företaget köpt anges i resultaträkningen. Andelen kontrakt som företaget fullföljt framgår dock inte på ett systematiskt sätt. Leverantörer indelade efter organisation och land framgår inte tydligt i årsredovisningen. Totala lönekostnader inklusive förmåner står med i årsredovisningen, men är inte indelat efter land eller region. Avkastning till de som bidrar med sitt kapital för företaget indelat efter alla olika klasser av aktier samt samtliga lån står beskrivet i årsredovisningen. Eventuella subventioner som företaget tagit emot indelat efter land står det inget om i årsredovisningen. Inte heller beskrivs samtliga skatter företaget betalat in sorterat efter land och art. Om företaget donerat bort pengar, eller andra resurser beskrivs inte i årsredovisningen. Vidare står inget om satsningar på

infrastruktur utanför företaget kärnområde. Indirekta ekonomiska effekter av verksamheten omtalas på olika ställen i hållbarhetsrapporten, men systematisk framställning och kvantifiering saknas.

3.1.5.2 Miljö prestationsindikatorer

Total mängd av materialförbrukning förutom vatten indelat efter sort redovisas i rapporten, men andelen förbrukat material som kommer från återvinning av produkter som inte har sitt ursprung i företaget anges inte. Direkt energiförbrukning indelat efter källa beskrivs, men inte i joule. Indirekt energiförbrukning anges inte heller. Arbete med att använda förnyelsebara energikällor återges. Årlig energiförbruknings behov framgår inte i rapporten. Ej heller står det något om indirekt energiförbrukning utanför företagens kärnområde till exempel personalens resor. Angående vatten uppges den totala vatten förbrukningen, emellertid står inget om vattenkällor, årlig användning vatten från ytvattenkällor, eller total återvinning av vatten. När det gäller biologisk mångfald redovisar inte SAS för någon av GRI:s 9 punkter. Utsläpp av växthusgaser, ozonuttunnande gaser redogörs det utförligt för i hållbarhetsrapporten. Likaså beskrivs utsläpp av diverse gaser som regleras av lagar och internationella avtal. Total mängd avfall indelat efter sort återges, men hantering av detta beskrivs inte detaljerat. Betydande utsläpp i vatten står det inget om, men väsentliga utsläpp av oljor och kemikalier anges. Indirekta utsläpp av växthusgaser, alltså utsläpp som kommer till på grund av företagens verksamhet, men sker i ett annat företag anges inte på ett grundligt sätt. Ingen information om eventuella transporter av farligt material ges heller.. Vattenkällor står det inget om, men ekosystem som påverkas av företagens verksamhet beskrivs i hållbarhetsrapporten. Leverantörernas prestationer vad gäller miljöfrågor behandlas inte i årsredovisningen. Betydande miljöpåverkan av företagens produkter/tjänster beskrivs, men andelen produkter som återvinns anges ej. Väsentlig miljöpåverkan av transporter i logistiska syften anges inte, men totala miljöutgifter beskrivs efter slag.

3.1.5.3 Sociala prestationsindikatorer

De anställda har inte redovisats efter region/land, ställning, eller anställningens art. Nettoanställningar har redovisats, men inte indelat efter land/region. Inte heller förmåner för anställda som går utöver det som lagen kräver har beskrivits. Andelen anställda som företräds av oberoende fackliga organisationer, eller kollektivavtal indelat efter land/region har företaget inte redogjort för. Polycys och tillvägagångssätt för att konsultera och förhandla med anställda vid betydande förändringar i organisationen förklaras endast kort. Underlag för representation av anställda vid beslutsfattande redovisas dock utförlig. För övrigt har SAS endast redovisat data för fyra sociala indikatorer av de kvarvarande 46. De som redovisats rör hälsa och säkerhet och träning och utbildning under GRI:s rubrik arbetsformer och anständiga arbetsförhållanden. De indikatorer som redogörs för är en beskrivning av skador, sjukfrånvaro och arbetsrelaterade dödsfall, där underleverantörer dock inte berörs. En beskrivning av program som syftar till att göra de anställda fortsatt anställningsbara och hjälpa de som förlorat sin anställning med att handskas med detta. En redogörelse för företagens

program och tillvägagångssätt för att handskas med diskriminering, dock endast jämställdhet samt en beskrivning av företagets policy angående associationsfrihet. GRI:s indikatorer om företagets påverkan på de samhällen det är verksamt i och dess produkt ansvar berörs alltså i stora drag inte alls, eller endast ytterst sporadiskt.

3.2 Föreningssparbanken AB

Föreningssparbanken är verksamt i Sverige, övriga nordiska länder och Baltikum. De har ett komplett utbud av finansiella produkter. Deras vision är att vara en ledande bank i Norden och Baltikum och affärs idén är att ” erbjuda ett kundanpassat lättanvänt och komplett utbud av finansiella tjänster som ger våra kunder ett uthålligt ekonomiskt mervärde” Tidigare var sparbanken en kooperativ bank som börsintroducerades 1995 och 1997 slogs den samman med föreningsbanken och föreningssparbanken kom till. Idag har banken samarbete med 86 fristående banker och tillsammans marknadsför de sina tjänster under ett gemensamt varumärke. Utanför Sveriges gränser är Föreningssparbanken verksamt i Norge genom en egen filial, en del ägd fondkommissionär vid namn First Securities och kortutgivningsföretaget EnterCard. I Baltikum finns de representerade genom sitt dotterbolag Hansabanken. Dessutom har etablering inletts på de danska och finska marknaderna med egna kontor.

Verksamheten är indelad i fem rörelsegrenar *Svensk kontorsrörelse* som sköter försäljning, uttagsautomater, telefon och Internetbanktjänster. Där ingår även Kunderbudande och Produkter, en stödorganisation till försäljningsorganisationen såväl som koncernens privatbankverksamhet i Luxemburg samt EnterCard. *Swedbank Markets* är koncernens investmentbank som även driver fonkmissionären First Securities. *Kapitalförvaltning och Försäkring* står för roburkoncernen vars verksamhet är kapitalförvaltning, fondförvaltning och individuellt pensionssparande. *Internationell bankrörelse* handhar utlandsverksamheten. *Gemensam service och staber* utvecklar och driver bankens IT-system och övriga service och stabsfunktioner.

3.2.1 Vision och strategi

Företagets vision och strategi rörande deras bidrag till hållbar utveckling förklarar VD:n i årsredovisningen. De huvudsakliga frågeställningarna för företagets hållbarhetsarbete beskriver han också. Hur intressenterna inkluderas vid identifieringen av dessa frågeställningar beskriver han dock inte. Däremot redogör han för hur hållbarhets frågor reflekteras i organisationens värderingar och affärsstrategier, samt vilka mål företaget har satt upp på detta område och vilka åtgärder de tagit för att nå sina mål.

3.2.1.1 VD:s uttalande

I VD:s uttalande belyses rapportens huvudpunkter och vilka mål de försöker uppnå. Det framgår dock ingen beskrivning av ledningens strävan vad gäller de ekonomiska, miljömässiga och sociala mål. I uttalandet skildras endast framgångar under perioden och eventuella motgångar nämns ej. Det finns däremot en tydlig beskrivning av hur företaget

presterar jämfört med tidigare år, konkurrenter och uppsatta mål. De utmaningar som finns med att integrera ekonomiska, sociala och miljömässiga ansvarstaganden framgår inte i uttalandet, inte heller hur intressenterna skall involveras i detta.

3.2.2 Profil

3.2.2.1 Företagets profil

Organisationens namn återges i årsredovisningen. Även betydande produkter och tjänster förklaras och företagets operationella struktur beskrivs grundligt. En utförlig återgivning av väsentliga divisioner, rörelsegrenar, filialer och jointventures ges. De länder där företaget finns representerat återges i årsredovisningen. Ägande strukturen redogörs för samt hur de marknader som företaget är representerat på ser ut. Antalet anställda, produkternas kvantitet och nettoförsäljningen beskriver företaget. De delar även in det totala kapitalet i skulder och eget kapital, som GRI begär. Av intressenterna presenteras information främst om kunderna, aktieägarna och de anställda.

3.2.2.2 Rapportens scope

Inga kontaktpersoner för hållbarhetsredovisningen uppges, men rapporteringsperioden preciseras tydligt, samt även datum för den senaste rapporten. Hållbarhetsredovisningens avgränsningar finns det dock ingen information om. Betydande förändringar i storlek, struktur, ägande produkter/tjänster som har inträffat sen föregående rapport klargörs på olika ställen i årsredovisningen. Principerna för hur man redovisar jointventures och eventuell outsourcad verksamhet framgår inte, men hur man redovisar del ägda dotterbolag, leasade tillgångar och andra jämförelsestörande poster beskrivs.

3.2.2.3 Rapportens profil

Om företaget har beslutat att inte använda sig av några delar av GRI:s riktlinjer vid framställandet av sin hållbarhetsredovisning står det inget om i årsredovisningen. De kriterier föreningssparbanken utgår från i hållbarhetsredovisningen framgår inte heller tydligt. Ej heller står det något om eventuella förändringar i mätmetoder från tidigare rapporteringsperioder. Polycys och system för att kontrollera reliabiliteten, korrektheten och fullständigheten i hållbarhetsredovisningen redogörs det inte för och var läsaren kan få tag på ytterligare information om företagets ekonomiska sociala och miljömässiga aspekter finns det ingen klar information om. Sammanfattningsvis förefaller det som om Föreningssparbanken inte redovisat någon av de riktlinjer som finns under GRI:s rubrik rapportens profil.

3.2.3 Styrelsen och ledningens struktur

I rapporten framgår en klar beskrivning av styrelsens och ledningens struktur. Det finns dock ingen tydlig framställning av hur stor andel av styrelsen som är oberoende och inte sitter i ledningen. De processer som är till för att fastställa vilken expertis det krävs av styrelsen för att leda företaget förklaras i rapporten. Det nämns dock inga processer på styrelse nivå för att kontrollera arbetet med ekonomiska, sociala och miljömässiga frågor. Vad gäller sambandet mellan företagets prestationer och ersättningar till ledningen, finns det en utförlig beskrivning i rapporteringen. Organisationsstruktur och nyckelpersoner presenteras för den ordinarie verksamheten, men inte vad gäller hållbarhetsfrågor. Företagets mål, värderingar och internt utvecklade codes of conduct relevant för ekonomiska, miljömässiga och sociala prestationer samt i hur stor utsträckning dessa implementerats förklaras i rapporten. Även tillfällen och processer för aktieägare att komma med förslag till styrelsen beskrivs i rapporteringen.

3.2.3.1 Involvering av intressenterna

Företagets betydelsefulla intressenter nämns i rapporten, även de grunder på vilka man identifierar intressenterna beskrivs till en viss del. Företagets tillvägagångssätt för intressent konsultation samt typ av information som framkommit vid konsultationen och hur denna information utnyttjats framgår i årsredovisningen.

3.2.3.2 Övergripande policys och ledningssystem

Förklaring om att förebyggande metoder eller principer tillämpas finns beskrivet. Externt utvecklade frivilliga ekonomiska, miljömässiga och sociala system och principer anges i rapporten. Det framgår även upplysning om medlemskap i företagsorganisationer och sparbanksföreningar. Policys och system för att styra påverkan uppåt och nedåt i värdekedjan förklaras i rapporten. Företagets tillvägagångssätt för att hantera indirekta ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan beskrivs ingående. Viktiga beslut om förändringar i företaget framgår för det mesta i förvaltningsberättelsen. Program och procedurer som hänförs till ekonomiska, miljömässiga och sociala prestationer belyses i rapporten. Även information om företaget är certifierat vad gäller de ekonomiska, miljömässiga och sociala management system står i rapporten.

3.2.4 GRI innehållsindex

Föreningssparbanken presenterar ingen särskild tabell över precis var varje del av GRI:s riktlinjer behandlas i deras hållbarhetsredovisning. I indexet för årsredovisning står det var hållbarhetsfrågorna som sådana tas upp, men de olika beståndsdelarna som redovisningens vision och strategi, profil och så vidare förklaras inte.

3.2.5 Prestationsindikatorer

3.2.5.1 Ekonomiska prestationsindikatorer

Nettoförsäljningen anges inte, men resultaträkningen är mycket detaljerad och denna post går att beräkna med utgångspunkt i de siffror som presenteras där. Dessutom presenterar föreningssparbanken all den information om marknader och marknadsandelar som GRI begär. Dock redovisar de inte sina kostnader för varor, material och tjänster, eller andelen kontrakt som fullföljdes. Totala löner och andra personalförmåner redogör de däremot för, men inte indelat efter land eller region. Denna information kan dock gå att beräknas utifrån den information som lämnas i resultatrapporten och på diverse andra ställen i årsredovisningen. Avkastning till dem som bidrar med kapital till företaget indelat efter alla olika klasser av aktier samt samtliga lån redogör företaget för tydligt i sin årsredovisning. Om företaget tagit emot några subventioner står det inget om i årsredovisningen. Inte heller eventuella subventioner tillkännages. Av tilläggsindikatorerna förklaras endast den indirekt ekonomiska påverkan organisationens har på andra.

3.2.5.2 Miljö prestationsindikatorer

Total materialförbrukning utöver vatten indelat efter sort specificeras i de delarna av årsredovisningen som behandlar hållbarhetsfrågor. Det framgår dock inte andelen förbrukat material som är återvinning av produkter från externa källor. Direkt energiförbrukning indelat efter källa redovisas, dock inte i joules. Det talas om indirekt miljöpåverkan, dock ges ingen beskrivning av indirekt energiförbrukning i joules eller andra mått. Även tydlig beskrivning av arbete med att använda förnyelsebara energikällor och öka energieffektiviteten saknas. Det framgår inte heller några uppgifter om årlig energiförbruknings behov. Indirekt energiförbrukning utanför företagens kärnområde, exempelvis personalens resor redovisas, men inte i joules. Vad gäller vattenförbrukning framgår det inga uppgifter om total vattenförbrukning, vattenkällor, årlig användning av vatten från ytvattenkällor eller total återvinning av vatten. Biologisk mångfald behandlas, endast i fråga om företagens mål och program för bevarande av biologisk mångfald. resten av GRI:s punkter inom området berörs inte. Utsläpp av växthusgaser och ozonförtunnande gaser redovisas, dock utsläpp av diverse gaser som regleras av lagar och internationella avtal framgår inte riktigt. När det gäller avfall finns det ingen information om total mängd avfall indelat efter sort, hantering av detta samt betydande utsläpp av diverse gaser som regleras av lagar och internationella avtal. Även information om väsentliga utsläpp av oljor och kemikalier saknas. Övriga betydande indirekta utsläpp av växthusgaser framgår inte heller. Ingen upplysning om produktion och transport av farligt material finns med. Varken vattenkällor eller ekosystem som väsentligt påverkas av företagens verksamhet behandlas i rapporten. Likaså saknas det beskrivning om leverantörernas prestationer vad gäller miljöfrågor. Signifikanta miljömässiga påverkan av företagens produkter och tjänster beskrivs, men andelen produkter som återvinns framgår inte. Väsentlig miljöpåverkan av logistiktransporter redovisas i rapporten.

3.2.5.3 Sociala prestationsindikatorer

Antalet anställda fördelat efter länder och andelen full/deltidstjänster redovisas, men anställningarnas natur har i övrigt till viss del inte framställts i kvantitativa termer. Nettoanställningar framgår inte tydligt i årsredovisningen. Istället har företaget fokuserat på personalomsättningen och antalet uppsägningar. Hur stor del av de anställda som representeras av oberoende fackföreningar, eller ingår i kollektivavtal nämns inte, varken för Sverige eller indelat efter land/ region. Företagets policy och tillvägagångssätt för att konsultera och förhandla med anställda vid betydande förändringar i organisationen skriver de inget om i årsredovisningen. Huruvida de har något system för att registrera arbetsplatsolyckor beskrivs inte i årsredovisningen. Föreningssparbanken har instiftat en särskild organisation för att handskas med hälsofrågor, men vilka som igår där uppges inte. Däremot ges en ingående redogörelse för sjukfrånvaron. I denna saknas dock information om antalet arbetsrelaterade dödsfall och vilka de vanligaste skadorna är. Det finns inte heller någon beskrivning om företagets policy och program rörande hiv och aids. Genomsnittlig utbildning per år och kompetensutvecklingsmöjligheter i övrigt för de anställda framställs mycket utförligt. Jämställdhetspolicy och system för att implementera dessa redogör de också mycket väl för, men när det gäller mångfald saknas uppgifter om hur de gör för att mäta och säkerställa att deras policy efterföljs i organisationen. Hur ledningsstrukturen ser ut beskrivs ur alla tänkbara synvinklar i årsredovisningen. När det gäller de riktlinjer som GRI fastställt under mänskliga rättigheter, så har Föreningssparbanken inte redogjort för en enda. De riktlinjer som rör företagets produktansvar, samt hur de påverkar de samhällen det är verksamt i omnämns inte heller.

3.3 SCA

SCA är ett internationellt pappersföretag som tillverkar absorberande hygienprodukter, förpackningslösningar och tryckpapper. SCA:s affärsidé är ”att erbjuda oumbärliga produkter som förenklar vardagen”, medan visionen anges vara ”att inom sitt verksamhetsområde uppfattas som ledande i att skapa mervärde för kunder, aktieägare och medarbetare”. Företaget är verksamt i 50-tal länder och hade i början av 2005 cirka 53 000 anställda. Dess omsättning för 2004 uppgick till 90 miljarder kronor. Verksamhetsområden består av Hygienprodukter, Förpackningar och Skogsindustriprodukter. Hygienprodukter utgör det största verksamhetsområdet och dess andel av nettoomsättning uppgår till 50 procent. Produktgrupper innefattar barnblöjor, menstruationsprodukter och inkontinensprodukter. Verksamhetsområdet är världsledande inom inkontinensprodukter och störst i Europa på mjukpapper. SCA:s Verksamhetsområde Förpackningar utgör 35 procent av koncernens nettoomsättning. Produktsortimentet består av konventionella transportförpackningar, konsumentförpackningar, displayförpackningar, skräddarsydda skyddsförpackningar, förpackningar med avancerat tryck samt förpackningar för tungt gods och industriförpackningar. Inom detta verksamhetsområde anses SCA vara marknadsledare på den västeuropiska wellpappmarknaden och en ledande leverantör av skräddarsydda skyddsförpackningar. Skogsindustriprodukter utgör det tredje största verksamhetsområdet

och dess andel av nettoförsäljningen uppgår till 14 procent. Skogsindustriprodukter omfattar tryckpapper, massa, sågade trävaror och virke.

3.3.1 Vision och strategi

Vad gäller uttalanden om företagets övergripande vision, strategi och dess åtaganden för en hållbar utveckling, kan dessa läsas ur hållbarhetsrapporten men förutom åtaganden för en hållbar utveckling saknas det en tydlig struktur och framställning av dessa. De övergripande frågeställningarna relaterat till företagets hållbarhetsredovisning beskrivs mycket detaljerat. Hur intressenterna involveras i arbetet med att identifiera dessa frågeställningar framgår i hållbarhetsrapporten. Där framgår även information om vilka intressenter som påverkas av varje specifik frågeställning. Vad gäller hur de övergripande frågeställningarna är reflekterade i företagets värderingar och affärsstrategier, saknas det förklaring under den allmänna beskrivningen av företagets mål och strategier medan detta berörs i mindre omfattning i VD:s uttalande och övriga delar av den ordinarie rapporten. Beskrivningen i hållbarhetsrapporten är däremot omfattande både i VD:s uttalande och under företagets policy för en hållbarhetsutveckling. Hur vision och målen för hållbarhetsfrågorna skall uppnås beskrivs detaljerat i hållbarhetsrapporten.

3.3.1.1 VD:s uttalande

I sitt uttalande i den ordinarie rapporten tar VD:n upp de övergripande delarna av rapportens innehåll och de mål de försöker uppnå. I uttalandet som framgår i hållbarhetsrapporten ger han en beskrivning av ledningens engagemang för ekonomiska, miljömässiga och sociala mål. I den ordinarie rapporten ger han även en förklaring av viktiga framgångar och motgångar för företaget. I sitt uttalande beskriver han hur företaget presterar jämfört med tidigare års prestationer, uppsatta mål och konkurrenter. I uttalandet framgår även en kort beskrivning av företagets huvudsakliga utmaningar med att integrera ansvarstaganden för finansiella prestationer med de för ekonomiska, sociala och miljömässiga prestationer. Det saknas dock en tydlig beskrivning av företagets inställning till intressentinvolvering.

3.3.2 Profil

3.3.2.1 Företagets profil

Företagets namn framgår klart och tydligt i rapporten. Företagets väsentliga produkter och tjänster, märken samt dess operationella organisationsstruktur skildras ingående. Information om huvudsakliga affärsområden, dotterbolag i koncernen och joint ventures beskrivs utförligt. Upplysning om ägarstruktur och bolagsform finns i rapporten. Även marknader där företaget representeras finns beskrivet. Information om antal anställda, produktions/servicevolym, nettoförsäljning, eget kapital och skulder framgår. Likaså redovisas totala tillgångar och huvudsakliga produkter. Även försäljning och antal anställda per land redovisas, men inte kostnader per land. Fakta om värdeförädling står

inte tydligt beskrivet men går att räkna ut för vissa produktgrupper. Det bör dock noteras att information om totala tillgångar, huvudsakliga produkter, försäljning, kostnader och antal anställda per land samt vädeförädling ovan är frivillig enligt GRI:s riktlinjer punkt 2.8. Vad gäller intressenter finns det information om dessa på olika ställen i rapporten, dock saknas det en tydlig listning av intressenter, typiska egenskaper av varje en och deras relation till företaget.

3.3.2.2 Rapportens scope

Information om kontaktpersoner, Internetadress och e-postadress finns i slutet av årsrapporten. Där framgår även information om rapporteringsperiod samt datum för senaste rapporten. Avgränsningar för rapporten och eventuella begränsningar för dess scope beskrivs dels i ordinarie rapporten och dels i hållbarhetsrapporten. Väsentliga förändringar i storlek, struktur, ägande, och produkter/service sedan föregående rapportering framgår först och främst i den ordinarie årsrapporten. Även principerna för rapportering om joint ventures, intresseföretag och leasing beskrivs i den ordinarie rapporten. Förklaring av effekter på grund av omtolkning av information i tidigare rapporter framgår under den ekonomiska redovisningen i årsrapporten.

3.3.2.3 Rapportens profil

Vad gäller tillämpning av GRI:s principer, framgår det inga redogörelser i SCA:s rapporter om beslut att tillämpa eller inte tillämpa dessa. De beskriver däremot vilka kriterier och definitioner som använts i hållbarhetsredovisningen. Väsentliga förändringar i mätmetoder när det gäller sociala, ekonomiska och miljömässiga faktorer, redogörs i rapporten och avser för det mesta införandet av en ny uppförandekod (Code of Conduct). Det framgår även beskrivning av policys och interna system för att försäkra korrektheten, fullständigheten och reliabiliteten i hållbarhetsrapporten, samt försäkran om att denna har granskats av en oberoende part. I rapporten står det dessutom hur och var läsaren kan hämta ytterligare information om företagets ekonomiska, sociala, och miljömässiga aspekter.

3.3.3 Styrelsen och ledningens struktur

Styrelsen och ledningens struktur inklusive höga befattningar under styrelsenivån beskrivs utförligt. Det framgår även vilka styrelsemedlemmar som är oberoende och inte sitter i ledningen. Även om deras procentuella andel av styrelsen inte anges går det lätt att räkna ut det. Företagets processer för att bestämma vilka expertisbehov styrelsemedlemmar har för att leda företaget, samt processer på styrelsenivå för att kontrollera arbetet med ekonomiska, sociala och miljömässiga frågor beskrivs ingående. Även beskrivning av sambandet mellan företagets prestationer och styrelsens och VD:s ersättning framgår i årsredovisningen. Organisationens struktur och nyckelpersoner ansvariga för översyn, implementering och granskning av ekonomiska, miljömässiga och sociala policys presenteras i båda rapporterna. Likaså rapporteras företagets mål, värderingar och Code of Conduct för hållbarhetsfrågor samt implementeringsgraden för

dessa. Processer och tillfällen för aktieägare att komma med förslag till styrelsen framgår i slutet av den ordinarie rapporten.

3.3.3.1 Involvering av intressenterna

Trots att de betydelsefulla intressenterna nämns framgår det inte riktigt på vilka grunder man identifierar och väljer dessa. Hur företaget går tillväga för att ta tillvara på intressenternas åsikter förklaras till en viss del vad gäller intressenter som kunder, aktieägare, anställda och finansmarknaden. Vad som framkommit i dialog med dessa beskrivs nästan enbart för dialogen med finansvärlden, informationen som framställs om detta är dock begränsad. Hur den insamlade informationen från intressentkonsultation utnyttjas redogörs inte tydligt.

3.3.3.2 Övergripande policys och ledningssystem

Beskrivning om och hur förebyggande metoder och principer praktiseras av företaget framgår i hållbarhetsrapporten. Externt utvecklade, frivilliga ekonomiska, miljömässiga och sociala metoder och principer som tillämpas, samt var dessa tillämpas anges i hållbarhetsrapporten. Det framgår dock inte när dessa har börjat tillämpas. Information om medlemskap i företagsorganisationer eller branschföreningar framgår inte riktigt i någon av rapporterna. I hållbarhetsrapporten framgår det däremot beskrivning om policys och system för att styra påverkan uppåt och nedåt i värdekedjan. Företagets angreppssätt för att tacklas med indirekta ekonomiska, miljömässiga och sociala effekter klargörs dock inte riktigt. Viktiga beslut om förändringar under rapporteringsperioden framgår mest i den ordinarie rapporten där de olika verksamhetsområdena behandlas. Program och procedurer hänförliga till ekonomiska, sociala och miljömässiga prestationer redovisas för det mesta i hållbarhetsrapporten. Företagets certifieringsstatus vad gäller ekonomiska, miljömässiga och sociala managementsystem beskrivs i båda rapporterna.

3.3.4 GRI innehållsindex

I ingen av SCA:s rapporter framgår det någon särskild tabell som anger var i rapporterna varje del av GRI:s riktlinjer behandlas. Frågor om miljö och socialt ansvar behandlas dock i hållbarhetsrapporten.

3.3.5 Prestations indikatorer

3.3.5.1 Ekonomiska prestationsindikatorer

Försäljningen anges i netto. Geografisk indelning av marknader anges både per land och per region. Marknadsandelar för produkter anges inte per land utan endast för vissa regioner. Försäljning anges däremot per land där försäljningen utgör en väsentlig del av koncernens totala försäljning. Uppgifter om kostnader för köpta varor, material och

service framgår i resultaträkningen. Procentuell andel av kontrakt som fullföljts redovisas inte. Någon lista över leverantörer indelade efter organisation och land finns inte. Totala ersättningar inklusive lönekostnader, pensionskostnader och förmåner anges, dock av dessa uppges endast lönekostnader per land. Avkastning till de som bidrar med sitt kapital indelat efter räntor på lån och skulder samt all form av utdelningar på aktier redovisas i den ordinarie årsrapporten. Även information om ökning och minskning av behållna vinster framgår i årsrapporten. Total summa av samtliga skatter som företaget betalat redovisas, dock inte indelat per land. Uppgifter om erhållna subventioner eller statliga bidrag framgår, men inte indelat efter land eller region. Information om företagets donationer och andra former av välgörenhetssatsningar finns, men dessa redovisas inte i form av pengar. Totala satsningar i icke affärsmässiga infrastrukturer som skolor, sjukhus och liknande står det inget om. Det framgår inte heller något om företagets indirekta ekonomiska effekter.

3.3.5.2 Miljö prestationsindikatorer

Total mängd materialförbrukning förutom vatten indelat efter sort anges i hållbarhetsrapporten. Det framgår dock inte några uppgifter om andelen förbrukat material som återvinns av avfall från externa produkter. Information om direkt energiförbrukning indelat efter källa finns, dock endast viss andel anges i joules. Information om indirekt energiförbrukning framgår inte tydligt. Företagets initiativ för att använda sig av förnyelsebara energikällor samt öka energieffektiviteten beskrivs däremot detaljerat i hållbarhetsrapporten. Även väsentliga produkters årliga energiförbrukning redovisas, men bara en del av förbrukningen anges i joules. Uppgifter om indirekt energiförbrukning utanför företagets kärnområde, står däremot inte beskrivet.

Information om total vattenförbrukning, vattenkällor, årlig användning av vatten från ytvattenkällor beskrivs utförligt, medan uppgifter om total återvinning av vatten saknas.

Vad gäller GRI:s indikatorer om biologisk mångfald berörs ingen av dessa särskilt utan endast företagets utsläpp till luft och vatten samt dess fasta avfall behandlas. Utsläpp av växthusgaser, ozonförtunnande gaser, samt utsläpp av diverse gaser som NO_x och SO_x redovisas efter sort. Uppgifter om total mängd avfall indelat efter sort och destination framgår i hållbarhetsrapporten. Där framgår även information om väsentliga utsläpp till vatten indelat efter sort. Dessutom ges beskrivning av betydande utsläpp av kemikalier, oljor, mm. i termer av totala mått. Övriga betydande indirekta utsläpp av växthusgaser förklaras dock inte. Vad gäller farligt avfallsmaterial talas det om deponering och återvinning av dessa, men det ges ingen upplysning om produktion, transport, import och export av sådant material. Beskrivning av vattenkällor eller ekosystem som väsentligt påverkas av företagets verksamheter framgår inte i någon av rapporterna. Det står inte heller någon tydlig förklaring av leverantörernas prestationer kopplade till miljömässiga program och procedurer. Betydande miljöpåverkan av främsta produkter och tjänster redovisas, dock inte andelen av sålda produkter som återvinns. Även uppgifter om eventuella incidenter av och böter vid överträdelser av internationella, nationella och regionala lagar gällande miljöfrågor saknas. Väsentliga miljömässiga påverkan av logistiktransporter framgår i rapporteringen. Totala miljöutgifter för året beskrivs däremot inte tydligt utan ges totalt för de fem senaste åren samt indelas inte efter sort.

3.3.5.3 Sociala prestationsindikatorer

Uppgifter om anställda redovisas efter region och land men inte efter ställning eller anställningens art. Nettoanställningar anges indelat efter land och region. Förmåner för anställda utöver de som lagligen krävs beskrivs inte tydligt. Det framgår ingen information om procentuell andel av anställda som representeras av oberoende fackliga organisationer eller omfattas av kollektivavtal, indelat efter land eller region. Policys och procedurer för att informera, konsultera och förhandla med anställda vid operationella och strukturella förändringar belyses inte tydligt. Underlag för representation av anställda vid beslutsfattande eller managementfrågor förklaras. Beskrivning av arbeten med att notera och rapportera arbetsolyckor framgår, dock inte hur de förhåller sig till ILO:s koder. I hållbarhetsrapporten talas det om säkerhet och hälsorelaterade frågor, men det ges ingen information om formella hälso- och säkerhetskommittéer. Uppgifter om arbetsrelaterade dödsfall anges, medan tydlig information om genomsnittliga skador och frånvarodagar saknas. Det framgår ingen upplysning om policys och program om HIV/AIDS. När det gäller de frivilliga indikatorerna inom hälso- och säkerhetsfrågor uppges endast beskrivning av formella avtal med arbetarorganisationer.

Vad gäller utbildning beskrivs inte detta i genomsnittlig timme per anställd medan förklaring av program och stöd till vidareutbildning och karriärbildning anges. Program och policys för att skapa lika möjligheter för alla förklaras i hållbarhetsrapporten. Även sammansättningen av ledningsstrukturen beskrivs i hållbarhetsrapporten. Förklaringar om policys, riktlinjer och procedurer som berör frågor kring mänskliga rättigheter samt framställning av mänskliga rättigheters påverkan på investeringsbeslut och val av leverantörer framgår men är inte tydligt beskrivna. Även arbetet med att utvärdera prestationerna för mänskliga rättigheter i värdekedjan samt beskrivning av globala policys och program för hindrande av all form av diskriminering är inte tydligt förklarade. Skildring av policys för föreningsfriheten samt policys mot barnarbete och tvångsarbete framgår däremot i hållbarhetsrapporten. Beskrivning av system och rutiner för klagomål från medarbetare och samhället finns, men inte vad gäller straffåtgärder, lokalbefolkningens behov, utbildning av säkerhetspersonal om mänskliga rättigheter och andel av vinster som återgår till lokala samhällen. Vad gäller de sociala prestations indikatorerna om samhälle, behandlas endast den som berör pris och belöningar som företaget fått för sina prestationer inom sociala, etiska och miljömässiga områden.

När det gäller sociala prestations indikatorer om produktansvar behandlas ingen av dessa i enlighet med GRI:s riktlinjer.

3.4 Ericsson

Ericsson härstammar från 1876 och har sitt huvudsäte i Stockholm. Med över 1000 nätverk i hela världen är de en världsledande leverantör av telekommunikationsutrustning och över 40 % av alla samtal går genom deras system. Dessutom kan de erbjuda kunderna lösningar som sträcker sig från den ena luren till den andra för de flesta av de större nätverksstandarderna

Genom mobilföretaget Sony Ericsson kan de förutom det ovan nämnda även leverera ett stort utbud av mobiltjänster, inklusive programvara som stödjer multimedia applikationer.

Som företag gör de stora investeringar i forskning och utveckling och de innehar mer än 16 000 patent med 15 000 st. nya på gång.

Deras huvudsakliga verksamhetsområden är mobilsystem, fasta nätverk, transport, servicelager, tjänster och mobiltelefoner.

Mobilsystem

På mobilsystem sidan är Ericsson marknadsledande och har en 30% marknadsandel. De erbjuder såväl 2 som 3g system inom alla möjliga tekniska standarder. Denna verksamhetsgren står för mer än 2/3 av deras försäljning.

Fasta nätverk

Inom detta verksamhetsområde erbjuder de bland annat bredband, teknik för IP- telefoni och modernisering och utbyggnad av fasta nätverkssystem.

Transport

Ericsson anser sig kunna öka kundnyttan genom att erbjuda effektiva och välplanerade leveranslösningar för deras system.

Servicelager

Verksamhetsområdet går ut på att sköta driften av tjänster för slutkonsumenten. I och med utvecklingen av röst, bild och annan dataöverföring har vikten av välfungerande system för detta ökat.

Tjänster

Ericsson erbjuder ett världsledande sortiment av tjänster när det gäller skötsel, optimering, utbildning och support av nätverk och de har mer än 15 000 anställda i 140 länder som sysslar med det.

Mobiltelefoner

Sony Ericsson strävar efter att bli ledande i segmentet för dyra telefoner.

3.4.1 Vision och strategi

Ericsson övergripande strategi och mål med hållbarhetsredovisningen förklaras av VD Carl- Henrik Svanberg i den del där han har ordet. De huvudsakliga utmaningarna som rör hållbar utveckling framgår dock inte tydligt. Hur intressenterna involveras i identifieringen av dessa förklaras, men inte hur företaget försöker tacklas med utmaningarna, eller vilka åtgärder de vidtagit klarläggs.

3.4.1.1 VD:s uttalande

Rapportens huvuddelar belyses av VD:n samt företagets inställning på att uppnå sina mål. Han redogör även för företagsledningens engagemang i ekonomiska, sociala och ekonomiska frågor. Var de lyckats och misslyckats i sitt arbete med hållbar utveckling nämner han dock inget om, eller i hur stor utsträckning de uppnått sina mål. Däremot beskriver han hur företaget gått tillväga för att involvera intressenterna, framförallt anställda, kunder och samarbetspartners, men inte om de stött på några problem med att integrera hållbarhetsfrågor med vanliga affärsbeslut.

3.4.2 Profil

3.4.2.1 Företagets profil

Namn, de viktigaste produkterna/ tjänsterna och den operationella strukturen för företaget återges i årsredovisningen. Även en beskrivning av de större verksamhetsgrenarna, filialer, underleverantörer, jointventures och de länder företaget är representerat i finns med. Ägarstruktur och bolagsform skildras också i årsredovisningen. Information om de marknader företaget finns representerat på beskrivs mycket ingående i hållbarhetsrapporten. Det ges även upplysningar om antalet anställda, nettoförsäljning och det totala kapitalet indelat efter skulder och eget kapital. Volymen av produkterna de säljer har vi dock inte hittat någon information om. Värdeförädling och kostnad per land framgår inte i årsredovisningen, men totala tillgångar, försäljning per land/region, huvudsakliga produkter och tjänster och anställda per land/region beskrivs. Denna information är dock frivillig enligt GRI:s riktlinjer punkt 2:8. En fullständig lista över intressenterna, utmärkande egenskaper med dem och deras förhållande med Ericsson ges i hållbarhetsrapporten.

3.4.2.2 Rapportens scope

Kontaktpersoner presenteras inte i hållbarhetsrapporten, eller årsredovisningen. I stället finns en feedback blankett på sista sidan i hållbarhetsrapporten. Datum för senaste rapporten framgår dock tydligt. Avgränsningar i hållbarhetsredovisningen scope förklaras på första sidan i hållbarhetsrapporten. Betydande förändringar i storlek och ägande redogörs inte för, men förändringar av produktutbudet under senaste perioden står beskrivet på olika ställen i årsredovisningen och hållbarhetsrapporten. Principerna för hur man redovisar jointventures, leasing, dotterbolag och intressebolag förklaras grundlig, men om de har ändrat på någon princip för hållbarhetsredovisning skriver de inget om.

3.4.2.3 Rapportens profil

Om Ericsson har beslutat att inte redovisa somliga av GRI:s riktlinjer så har de inte redogjort för det. De har å andra sidan förklarat sina kriterier och definitioner i hållbarhetsredovisningen. Eventuella förändringar i den informationen de redovisar på

detta område från föregående period återfinns dock inte vare sig i årsredovisningen, eller i hållbarhetsredovisningen. Policies och interna procedurer för att öka hållbarhetsredovisningens korrekthet, fullständighet och tillförlitlighet redogör de däremot för, men uppgifter om någon extern granskning förekommer inte. Hur och var läsaren kan få tag på ytterligare information förklarar de dock.

3.4.3 Styrningsstruktur och ledningssystem

Styrelsens och ledningens struktur framgår klart och tydligt i årsredovisningen, dessutom anges hur stor del av styrelsen som är oberoende och inte ingår i den operativa delen av företagsförvaltningen. Om det finns några processer för att klargöra vilken slags expertis det krävs av styrelsen för att kunna leda företaget, så framgår de inte. Däremot beskrivs existerande processer på styrelsenivå för att övervaka arbetet med hållbarhetsfrågor. Sambandet mellan ledningens löner och företagens prestationer beskrivs endast i generella ordalag, vilket gör det svårt för läsaren att bedöma exakt vad det är ledningen utvärderas efter. Information om organisationsstruktur och nyckelpersoner ansvariga för översyn och implementering av hållbarhetsfrågor lyser med sin frånvaro. I rapporten förklaras företagens mål, värderingar och internt framtagna codes of conduct gällande ekonomiska, miljömässiga och sociala prestationer samt i hur stor utsträckning dessa implementerats. Även möjligheter för aktieägare att komma med förslag till styrelsen beskrivs i rapporteringen.

3.4.3.1 Involvering av intressenterna

Hur företaget gått tillväga för att identifiera de mest betydelsefulla intressenterna beskrivs ingående i hållbarhetsrapporten. Deras metoder för att konsultera dessa förklaras också samt vilken slags information som framkommit därav. Hur just denna information utnyttjas skildras endast i allmänna ordalag, men Ericssons arbete med ekonomiska, sociala och miljömässiga frågor beskrivs annars mycket utförligt. Det är därför inte osannolikt att de i detta arbete beaktat den information de fått från intressenterna.

3.4.3.2 Övergripande policy och ledningssystem

Förebyggande metoder och principer förekommer i form av riskhantering, vilket förklaras i den del av hållbarhetsrapporten som handlar effektivt utnyttjande av världens resurser. Vilka externt utvecklade, frivilliga ekonomiska, miljömässiga och sociala system och principer, som Ericsson följer framgår i hållbarhetsrapporten. Om företaget är medlem i någon industriorganisation, så redovisar de inte det. Policies och system för att kontrollera påverkan på hållbarhetsfrågor uppåt och nedåt i förädlingskedjan beskrivs i rapporten, samt hur de gått tillväga för att hantera den indirekta påverkan på hållbarhetsfrågor från deras verksamhet. Viktiga beslut om förändringar av verksamheten diskuteras i förvaltningsberättelsen, om än i något allmänna ordalag. Program och procedurer kring hur man arbetar med hållbarhetsfrågor beskrivs förutom vad gäller extern granskning av detta. Certifikat som företaget innehar på de ekonomiska, sociala och miljörelaterade områdena redogörs också för i hållbarhetsrapporten.

3.4.4 GRI innehållsindex

Även om Ericsson inte exakt följer GRI:s rubriker, så presenterar de innehållsindex som gör det möjligt att förstå var de olika beståndsdelarna av deras riktlinjer redovisas. Ett generellt index finns på första sidan i hållbarhetsrapporten och sen följer ett mer detaljerat under varje avsnitt i rapporten.

3.4.5 Prestationsindikatorer

3.4.5.1 Ekonomiska prestationsindikatorer

Nettoförsäljningen redovisas i resultaträkningen. Marknaderna redovisas efter region, men inte land. Hur mycket alla varor och materiel företaget köpt redovisas även det i resultaträkningen. Andelen kontrakt som fullföljs framgår inte. Lönekostnaderna specificeras inte i årsredovisningen, men beskrivs i hållbarhetsrapporten, dock inte indelat efter land/region. Avkastning till de som bidrar med sitt kapital redovisas vad gäller aktieägare i ett särskilt stycke om aktieägare information. Avkastning till långivare framgår i resultaträkningen. Eventuell avkastning till leverantörer står det dock inget om. Totala skatteutbetalningar beskrivs däremot i rapporten. Om företaget tagit emot några subventioner finns det ingen information om, men de donationer företaget har gjort åskådliggörs i hållbarhetsrapporten. Även den totala summan företaget spenderat på infrastruktur som ligger utanför deras ordinarie verksamhet beskrivs där, samt den indirekta ekonomiska påverkan på företagens omvärld, som uppkommer genom deras verksamhet.

3.4.5.2 Miljö prestationsindikatorer

Den totala mängden materialförbrukning förutom vatten redovisar Ericsson inte. Istället redovisar de materialförbrukning per användare. Proportionen av material, till den totala materialförbrukningen som kommer från återvinning av produkter, vilka inte har sitt ursprung i företaget anges inte. Inte heller energiförbrukningen indelat efter källa deklarerar. De har som alternativ valt att redovisa energiförbrukningen hos deras produkter. Indirekt energiförbrukning framgår inte heller. Den sammanlagda vatten förbrukningen i verksamheten tillkännages inte. Om företaget äger mark i biologisk rika områden framgår inte i deras redovisning. Där står heller inte om deras verksamhet har haft någon påverkan på områden med stor biologisk mångfald, färskvatten, eller marina miljöer. Växthusgasutsläpp beskrivs både i totala mängder och per användare av deras produkter. Utsläpp av ozonuttunnande gaser anges inte, men Ericssons arbete med att minska användandet av sådana ämnen i sina produkter beskrivs, om än i allmänna ordalag. Av de övriga obligatoriska miljöindikatorerna redogörs endast för den mest väsentliga miljöpåverkan av företagens huvudsakliga produkter/ tjänster och proportionen av deras produkter som återvinns. Av de frivilliga indikatorerna har företaget redogjort för energikonsumtionen hos de viktigaste produkter/tjänsterna och indirekt energiförbrukning i organisationen, här i form av transporter. De har även redogjort för

hur väl leverantörerna lever upp till företagets miljöstandarder i sina program och processer, avseende deras styrningsstruktur och ledningssystem.

3.4.5.3 Sociala prestationsindikatorer

Ericsson har redovisat antalet anställda efter region, men anställningens art förklaras inte i siffror. Nettoanställningar och personalomsättningsgrad går det inte heller att finna uppgifter om, eller andelen anställda som representeras av oberoende fackföreningar. Policies och procedurer för att rådfråga, kommunicera och förhandla med personalen beskrivs, men fokus ligger på att förmedla information till de anställda snarare än att ta tillvara på deras åsikter. Om företaget har några procedurer för att mäta och registrera arbetsolyckor, så har de inte redogjort för dem. Eventuella kommittéer som jobbar med hälsa och säkerhet på företaget och deras sammansättning presenteras det inga upplysningar om i redovisningen. Sjukfrånvaron skildras, men hur en typisk arbetsskada ser ut hos de anställda förklaras ej. Policies och program för att handskas med hiv/aids redovisas inte och genomsnittligt antal utbildningstimmar per anställd/år står det inte heller något om. Policies och program för att minska diskriminering redovisas endast i allmänna ordalag. Hur ledningsstrukturen ser ut förklaras ingående i hållbarhetsrapporten. Policies, riktlinjer och organisatoriska strukturer för att handskas med människorättsfrågor, samt hänsynstagande till sådana frågeställningar vid val av leverantör beskrivs även det i hållbarhetsrapporten. Policies och system för att utvärdera om leverantörerna håller det de lovat beskrivs inte, men det anges att sådana existerar. Globala jämställdhetsprogram och program för att minska etnisk diskriminering beskrivs endast i generella termer och statistik presenteras endast efter kön. Policies vad gäller föreningsfrihet beskrivs, men hur många som utnyttjar detta redovisas inte. Policies angående barnarbete finns med i hållbarhetsrapporten, men system för uppföljning av dessa förklaras enbart i allmänna ordalag och till vilken grad de efterföljs står inte. Detsamma gäller policies rörande tvångsarbete, påverkan på samhällen som företaget är verksamt i samt mutor och korruption. Policies och system för politisk påverkan förklaras inte. Policies vad gäller företagets produktansvar beskrivs både vad gäller hälsa och säkerhet, men inte märkning, eller kundintegritet. Av de frivilliga indikatorerna har Ericsson redovisat underlag för formel medarbetarrepresentation i beslutsfattande och beslutsfattande organ. Dessutom ger de en beskrivning av program för att skapa bättre förutsättningar för fortsatt anställbarhet, dock står inget om stöd till anställda som skall avsluta sin karriär. Policies och program för kunskapsutvecklande och livslångt lärande redovisas också.

3.5 SKF

SKF grundades 1907 och inriktade sig redan då på kvalitet, teknisk utveckling och marknadsföring. Resultatet från företagets forskning och utveckling har lett till ett stort antal uppfinningar som har blivit standard för kullager i hela världen.

Idag är SKF en ledande leverantör av kullager, tätningar samt teknisk support och service kring den typ av produkter de tillverkar. Dessutom tillverkar de exempelvis högtryckslager, smörjsystem och spindlar av olika slag. Företaget är indelat i fem

divisioner, Electrical, Industrial, Automotive, Aero and Steel och service. De har 100 tillverkningsställen världen över och försäljningsföretag i 70 länder samt sammanlagt 15 000 distributörer och återförsäljare.

Företaget är miljö- certifierat enligt ISO 14001 och tillverkningsanläggningarna är kvalitets certifierade i överensstämmelse med ISO 9000 och QS 9000.

3.5.1 Vision och strategi

Företagets vision och strategi rörande deras bidrag till hållbar utveckling förklaras i den delen av årsredovisningen som handlar om hållbarutveckling, samt förvaltningsberättelsen. Även de huvudsakliga frågeställningarna för företgets hållbarhetsarbete går igenom i förvaltningsberättelsen. Hur intressenterna inkluderas vid identifieringen av dessa frågeställningar beskrivs i den delen av årsredovisningen som tillägnats hållbarhet, men hur hållbarhets frågor reflekteras i organisationens värderingar och affärsstrategier redovisas inte. Vilka mål företaget har satt upp på detta område framgår, samt de åtgärder de tagit för att nå sina mål.

3.5.1.1 VD:s uttalande

SKF:s VD diskuterar kortfattat hållbarhetsfrågor i den delen av den ordinarie årsredovisningen där han har ordet. Där nämner han även i övergripande ordalag företagets mål med hållbarhets frågor.

3.5.2 Profil

3.5.2.1 Företagets profil

Företagets namn står på framsidan. Deras produkter/tjänster och märken beskrivs i årsredovisningen. Den operationella organisationsstrukturen återges efter alla konstens regler. Även information om huvudsakliga affärsområden, dotterbolag i koncernen, filialer och joint ventures finns i årsredovisningen. Vilka länder/ regioner företaget är verksamt i beskrivs. Ägarstruktur och bolagsform skildras också i rapporten samt information om de marknader företaget finns representerat på. Även antal anställda, produktions/servicevolym, nettoförsäljning, samt eget kapital och skulder redogörs för. Totala tillgångar beskrivs, dock inte värdeförädling, däremot försäljning, kostnader och antalet anställda per region. De senare nämnda är dock frivillig att redovisa enligt GRI:s riktlinjer punkt 2.8. En lista på företagets intressenter finns, men inte vilka egenskaper som utmärker dem.

3.5.2.2 Rapportens scope

Kontaktinformation för kontaktpersoner står med under indexet och inkluderar Internet adress och e-postadress. Även information om rapporteringsperiod samt datum för senaste rapporten finns. Avgränsningar och begränsningar för rapportens scope presenteras också samt betydande förändringar angående storlek och struktur sen fjolåret. Principerna för hur man redovisar leasing, joint ventures, dotterbolag och intressebolag beskrivs i den ordinarie årsredovisningen.

3.5.2.3 Rapportens profil

SKF redovisar vilka indikatorer/riktlinjer de följer och inte följer i en tabell de lagt upp på Internet. De ger dock ingen förklaring varför vissa redovisas och andra inte. Inte heller har de förklarat vilka kriterier/definitioner de har använt sig av när de avgjort vad som skall rapporteras i hållbarhetsredovisningen. Förändringar i mätmetoder vad gäller hållbarhetsfrågor har redovisats. Policys och system för att kontrollera reliabiliteten, korrektheten och fullständigheten i hållbarhetsredovisningen klargörs, samt att denna har kontrollerats av oberoende part. Även hur läsaren skall få tag på ytterligare information om företagets ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter beskrivs.

3.5.3 Styrelsen och ledningens struktur

Styrelsens och ledningens struktur beskrivs. Hur stor andel av styrelsen som är oberoende och inte sitter i ledningen framgår dock inte tydligt. Företagets processer för att avgöra vilken expertis det krävs av styrelsen för att leda företaget diskuteras, men preciseras inte i tillräcklig detalj. Inte heller några processer på styrelsenivå för att kontrollera arbetet med ekonomiska, sociala och miljömässiga frågor redogörs för. Sambandet mellan företagets prestationer och styrelsens och VD:s ersättning förklaras i not. Organisationens nyckelpersoner och struktur när det gäller hållbarhetsfrågor presenteras och deras uppgifter förklaras. Företagets mål, värderingar och codes of conduct angående dessa frågor presenteras i hållbarhetsredovisningen samt i hur stor grad de har implementerats. Tillfällen för aktieägare att komma med förslag till styrelsen förklaras också i årsredovisningen.

3.5.3.1 Involvering av intressenterna

Betydelsefulla intressenter har redogjorts för i hållbarhetsredovisningen, men inte de grunder på vilka man identifierar dessa. Hur företaget går tillväga för att ta tillvara på intressenternas åsikter, samt vad som framkommit i dialogen med dessa, eller hur denna information utnyttjats beskrivs endast fragmentariskt.

3.5.3.2 Övergripande policys och lednings system

Om några förebyggande metoder, eller principer praktiseras av företaget förklaras i årsrapporten. Externt utvecklade, frivilliga system och principer för hållbarhets arbete som företaget följer anges på det sätt som GRI föreskriver. Medlemskap i organisationer som förespråkar, företag, eller verkstadsindustrin uppges inte. I årsredovisningen förklaras också policys och system för att styra påverkan uppåt och neråt i värdekedjan, men denna information är inte heltäckande. Företagets angreppssätt för att tacklas med indirekta effekter på ekonomiska, sociala och miljömässiga frågor redovisas, men inte detaljerat. Beslut om större förändringar i företaget tillkännages i årsredovisningen. Program och procedurer som hänförs till ekonomiska, sociala och miljömässiga prestationer förklaras också. Information huruvida företaget innehar certifikat inom hållbarhetsområdet redovisas i hållbarhetsredovisningen.

3.5.4 GRI innehållsindex

På Internet har SKF lagt ut en tabell som anger exakt var varje del av GRI:s riktlinjer behandlas i deras redovisning, precis som GRI föreskriver.

3.5.5 Prestationsindikatorer

3.5.5.1 Ekonomiska prestationsindikatorer

Försäljningen anges inte i netto, utan benämns som försäljning. Geografisk indelning av marknader anges inte efter land utan efter region. Marknadsandelar för produkter/produktgrupper framgår inte tydligt. Försäljning indelas inte efter land, men information om detta ges per region. Information om kostnader för köpta varor, material och service finns i resultaträkningen. Andel av kontrakt som fullföljts framgår inte. Det framgår inte heller någon lista över leverantörer indelade efter organisation och land. Totala ersättningar inklusive lönekostnader, pensionskostnader och förmåner redovisas i resultaträkningen, men indelas efter ett visst antal för företaget viktiga länder medan resten av länder där verksamheten bedrivs samlas under regioner. Avkastning till de som bidrar med sitt kapital indelat efter räntor på lån och skulder samt all form av utdelningar på aktier behandlas på olika ställen i årsredovisningen. Även uppgifter om ökning och minskning av behållna vinster framgår i rapporten. Total summa av samtliga betalda skatter är angivna, men inte indelade efter land. Upplýsningar om erhållna subventioner eller andra former av statligt stöd står inte med. Information om företagets donationer och andra former av välgörenhetsatsningar är begränsad och anges inte i form av pengar. Det framgår inget om totala satsningar på icke kommersiell infrastruktur såsom skolor, sjukhus och liknande. Det framgår inte heller någon tydlig beskrivning av företagets indirekta ekonomiska effekter.

3.5.5.2 Miljö prestationsindikatorer

Total mängd materialförbrukning förutom vatten indelat efter sort samt andelen förbrukat material som är återvunnet av avfall från externa källor framgår inte riktigt i den tryckta årsredovisningen, läsaren hänvisas dock till företagets Internet adress där det finns en utförlig beskrivning om dessa. Information om direkt energiförbrukning indelat efter källa finns i hållbarhetsredovisningen, men anges dock inte i joules. Uppgifter om indirekt energiförbrukning redovisas däremot inte tydligt. Företagets initiativ för att öka energieffektiviteten beskrivs detaljerat, men det ges ingen tydlig förklaring för initiativ för att använda sig av förnyelsebara energikällor. Även beskrivning av huvudsakliga produkters energiförbrukning saknas. Information om övrig indirekt energiförbrukning såsom personalens resor, användning av energiintensiva material framgår inte heller.

Uppgifter om total vattenförbrukning redovisas inte i den tryckta rapporten utan på den hänvisade Internetadressen. Det saknas däremot upplysning om vattenkällor, årlig användning av vatten från ytvattenkällor och total återvinning av vatten. Vad gäller GRI:s indikatorer om biologisk mångfald redovisas endast total area som används samt viss information om saneringsåtgärder. Information om utsläpp av växthusgaser framgår, men uppgifter om utsläpp av ozonförtunnande gaser, samt diverse gaser som NO_x och SO_x efter sort redovisas inte tydligt. Beskrivning av total mängd avfall och destination för det anges på den hänvisade Internet adressen, men indelas inte efter sort. Upplysning om väsentliga utsläpp till vatten indelat efter sort saknas. Uppgifter om betydande utsläpp av kemikalier, oljor, mm. i termer av totala mått är inte tydligt beskrivna, men går att räkna ut. Övriga betydande indirekta utsläpp av växthusgaser redovisas däremot på Internet adressen. Information om produktion, transport, import och export av farligt avfallsmaterial framgår inte. Även upplysning om vattenkällor eller ekosystem som väsentligt påverkas av företagets verksamheter saknas. Det står inte heller någon beskrivning av leverantörernas prestationer kopplade till miljömässiga program och procedurer. Dessutom saknas det information vad gäller betydande miljöpåverkan av främsta produkter och tjänster samt andelen av sålda produkter som återvinns. Däremot framgår det vissa uppgifter om eventuella incidenter av och böter vid överträdelser av internationella, nationella och regionala lagar gällande miljöfrågor. Väsentliga miljöpåverkan av logistiktransporter samt miljöutgifter för året belyses inte i rapporten.

3.5.5.3 Sociala prestationsindikatorer

När det gäller anställda redovisas medelantal anställda efter länder för vissa delar av världen medan anställda i övriga områden indelas i regioner. Även nettoanställningar anges på samma sätt. Uppgifter om anställningens art framgår däremot inte. Förmåner för anställda utöver de som lagligen krävs är inte tydligt skildrade. Procentuell andel av anställda som representeras av oberoende fackliga organisationer eller omfattas av kollektivavtal redovisas, dock inte indelat efter land eller region. Policys och procedurer för att informera, konsultera och förhandla med anställda vid operationella och strukturella förändringar beskrivs inte tydligt. Grund för representation av anställda vid beslutsfattande eller managementfrågor förklaras. Beskrivning av arbeten med att notera och rapportera arbetsolyckor framgår, dock inte hur de förhåller sig till ILO:s koder. Det framgår även information om formella hälso- och säkerhetskommittéer. Det saknas

däremot uppgifter om arbetsrelaterade dödsfall, genomsnittliga skador och frånvarodagar. Information om policys och program om HIV/AIDS finns i den delen av rapporten som behandlar hållbarhetsfrågorna. Det står inga uppgifter om överensstämmelse med ILO:s riktlinjer för yrkesrelaterade hälsofrågor. Formella avtal med arbetarorganisationer som täcker hälso- och säkerhetsskydd på arbetsplatsen beskrivs men inte tillräckligt tydligt. Vad gäller utbildning framgår det inga uppgifter om genomslitlig utbildningstimme per anställd, samtidigt saknas det en klar beskrivning av program och stöd till vidareutbildning och karriärbildning. Program och policys för att skapa lika möjligheter för alla förklaras inte heller tydligt. Sammansättningen av ledningsstrukturen beskrivs däremot utförligt. Information om policys, riktlinjer och procedurer som berör frågor kring mänskliga rättigheter samt beskrivning av mänskliga rättigheters påverkan på investeringsbeslut och val av leverantörer framgår inte tydligt. Likaså är arbetet med att utvärdera prestationerna för mänskliga rättigheter i värdekedjan samt beskrivning av globala policys och program för hindrande av all form av diskriminering inte tydligt förklarade. Policys för föreningsfriheten samt policys mot barnarbete och tvångsarbete belyses däremot i hållbarhetsredovisningen. Uppgifter om system och rutiner för klagomål från medarbetare och samhället finns, men inte vad gäller straffåtgärder, lokalbefolkningens behov, utbildning av säkerhetspersonal om mänskliga rättigheter och andel av vinster som återgår till lokala samhällen. När det gäller de sociala prestations indikatorerna om samhälle, behandlas endast den tilläggsindikatorn som berör pris och belöningar som företaget fått för sina prestationer inom sociala, etiska och miljöområden. Vad gäller de sociala prestations indikatorerna om produktansvar behandlas ingen av dessa i enlighet med GRI:s riktlinjer.

4 Teoretisk referensram

I detta kapitel redogörs för de redan existerande teorier genom vilka det material som presenterades i empirikapitlet kommer att analyseras i diskussionsavsnittet.

Först presenteras en inledning om forskningen kring CSR- frågor, sen diskuteras CSR-koppling till intressentteorierna, varpå intressentmodellen redogörs för. Därefter relateras koppling mellan CSR och forskningen kring affärsetik. Efter affärsetik skildras forskningen kring CSR och management teorier, varefter agentteorin beskrivs. Efter detta redogörs för den teoretiska diskussionen om varför företag väljer att redovisa frivillig information, efter vilket teorin om asymmetrisk information återges. Slutligen avslutas kapitlet med en teoretisk diskussion om lagregleringens kontra självregleringens för och nackdelar.

4.1 Corporate Social Responsibility

Corporate social responsibility är inget nytt fenomen. Diskussionen kring CSR anses ha sina rötter i publikationen av Bowens bok "Social Responsibilities of Businessmen"

1953.¹⁶ Diskussionen fortsatte sedan vidare och ett flertal av företagens ansvarstaganden som nämndes i litteraturen införlivades i lagar. Lagstiftning ansågs dock vara otillräcklig när det gäller att skydda allmänhetens intressen. Fokus för diskussionen blev därför det sociala ansvar företag har gentemot samhället utöver de som regleras av lagar. Frågan var vilka sociala och etiska krav företag borde ställas mot. Flera teoretiker var involverade i debatten och det har gjorts olika försök att skapa modeller inom ämnet. O'Brien och Quazi delar in dessa modeller i två olika kategorier. Den första kategorin representerade enligt dessa det ortodoxa paradigmet, enligt vilket var företags enda sociala ansvar att erbjuda produkter och tjänster i vinstmaximeringssyfte och bakom denna tankesätt stod författare som (Bhide och Stevenson, 1990; Friedman, 1989; 1970, 1968; Gaski, 1985; Hass, 1979; Chamberlain, 1973).¹⁷ Den andra kategorin betraktade däremot företag som en del av samhället och ansåg därför att dessa hade mycket mer socialt ansvar än enbart vinstmaximeringsansvar på kort sikt. Teoretikerna bakom detta synsätt var bl.a. (Steiner och Steiner, 1997; Quazi, 1997, 1994, 1993; Quazi och Cook, 1996; Quazi och O'Brien, 1996; Samli, 1992; Buchholz, 1990; Abratt och Sacks, 1988; Chrisman och Carroll, 1984; Carroll, 1979). Det var just detta synsätt som kom att vinna mark i den långvariga debatten om Corporate Social Responsibility.

Trots att begreppet Corporate Social Responsibility debatterades i så många år finns det varken enhetlig definition eller standard för detta. Enligt en nyare definition som framgår i EU-kommissionens så kallade Grönbok är CSR ett begrepp som innebär att företagen på frivillig grund integrerar sociala och miljömässiga hänsyn i sin verksamhet och i sin samverkan med olika aktörer.¹⁸ Termen Corporate Social responsibility är ingen benämning på någon enskild teori utan används i samband med beskrivningen av företagens miljömässiga, sociala, etiska och ekonomiska ansvar. Det har dock sin utgångspunkt i olika teorier som berör intressent, management, företagsetik frågor.

4.2 CSR och intressentteorier

Intressentteorierna har historiskt sätt utvecklats från att ha varit rena företagsteorier till en omfattande forskningstradition som behandlar intressentrelationerna som mångsidiga och komplexa fenomen.¹⁹ Även deras användning har varierat beroende på i vilket syfte de använts. Donaldson och Preston delar in intressentteorierna i tre olika kategorier enligt användningsområde; Deskriptiv/empirisk, instrumental och normativ.²⁰ Deskriptiv/Empirisk teori används i syfte att beskriva och förklara specifika företags

---

¹⁶ Valor, Carmen *Corporate Social Responsibility and Corporate Citizenship: Towards Corporate Accountability. Business & Society Review (1974)*, Summer2005, Vol. 110 Issue 2, p191-212, 22p

¹⁷ Quazi, Ali M. O'Brien, Dennis. *An Empirical Test of a Cross-national Model of Corporate Social Responsibility. Journal of Business Ethics. May2000, Volume 25, p33-51*

¹⁸ http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-dial/csr/index.htm 2005-12-21.

¹⁹ Steurer, R. Langer, Markus E. Konrad, A. Martinuzzi, A. Corporations, Stakeholders and Sustainable Development I: A Theoretical Exploration of Business–Society Relations. **Journal of Business Ethics** (2005). Volume p61: 263–281

²⁰ Donaldson, Thomas; Preston, Lee E. *THE STAKEHOLDER THEORY OF THE CORPORATION: CONCEPTS, EVIDENCE, AND IMPLICATIONS. Academy of Management Review*, Jan1995, Vol. 20 Issue 1, p65-91

karaktäristika och beteende. *Instrumental* teori används däremot för att identifiera sambandet eller avsaknaden av sambandet mellan intressentmanagement och uppnående av traditionella företags mål. Den *normativa* teorin används vid tolkning av företagets funktion samt identifiering av moraliska och filosofiska riktlinjer för ledning av företaget.

Diskussionen om Corporate Social Responsibility har stark koppling till intressentteorierna och CSR behandlas ofta som en del av dessa teorier. Enligt Munilla och Miles är Corporate Social Responsibility en komponent av intressentteorierna.²¹ Intressentteorierna påpekar vikten av intressentrelationerna och försöker ge vägledning för hur företag bör gå tillväga vid just relationerna med intressenter för att åstadkomma en gynnsam utveckling för företaget. En modell som fokuserar på detta är intressentmodellen som följer nedan.

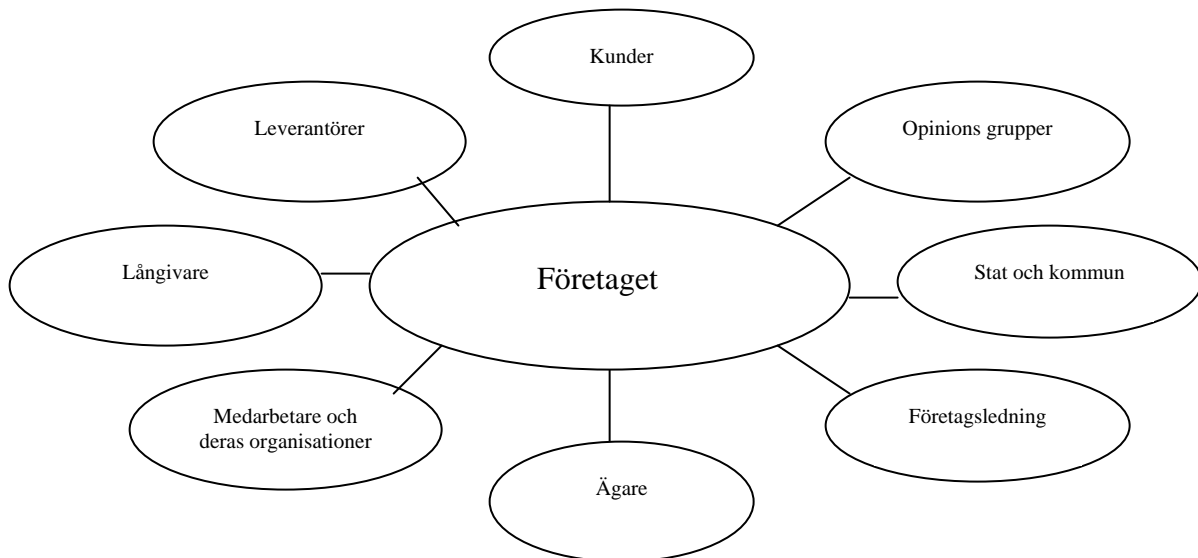
4.2.1 Intressentmodellen

Intressentmodellen baseras på synsättet att företag är öppna system med relationer och kopplingar till yttvärlden. Det centrala för företaget enligt denna modell är att det lyckas skapa ett stabilt förhållande till sin omvärld. Företagets omgivning består av ett antal intressenter, såsom stat, kommun, anställda och många fler, som företaget på ett eller annat sätt har en relation till. Dessa intressenter antingen påverkas av företaget, påverkar det, eller både och. Enligt intressentmodellen är företagets mål att tillgodose intressenternas krav. Dessa har dock ofta olika uppfattningar om hur företaget skall agera och därför måste företaget balansera deras krav mot varandra för att uppnå någon slags jämvikt, en kompromiss mellan de olika intressenternas krav. En viktig uppgift för ledningen blir därför att göra prioriteringar och avvägningar mellan kraven, så att företaget kan fortstätta med sin drift och utveckling. Nedan följer en figur som beskriver de intressenter vars åsikter företaget måste väga in i sitt beslutfattande.

---

²¹ Munilla, Linda S.; Miles, Morgan P. *The Corporate Social Responsibility Continuum as a Component of Stakeholder Theory*. *Business & Society Review* (1974), Winter2005, Vol. 110 Issue 4, p371-387, 17p.

Figur 2: Intressentmodellen.

Källa: Från ” den nya ekonomistyrningen” Christian Ax, Christer Johansson, Håkan Kullven, 2002, Liber ekonomi, sid. 42.

Trots att intressemodellen har mött stark kritik, så har de idéer den bygger på också fått stor spridning. Bland annat har en engelsk studie som gjorts bland 25 ledande företagare visat att de anser att förmågan att erkänna och balansera alla intressenters intressen krävs av framtidens företagsledare.²²

Under de senaste åren har intressenternas krav på att företag tar sitt ansvar inom miljömässiga, sociala och ekonomiska områden ökat kraftigt, vilket också förklarar varför företag har börjat ta hållbarhetsredovisningen alltmer på allvar. Genom att redovisa sina investeringar och ansträngningar inom hållbarhetsområden vill företagen skaffa sig gott rykte bland intressenterna. Enligt Fryxell och Wang finns det ett starkt samband mellan socialt ansvarstagande och gott rykte.²³ Brammer och Millington har i sin empiriska undersökning, gjord på ett urval av större brittiska företag, kommit fram till att företag som gör större etiska satsningar har bättre rykte bland intressenterna.²⁴ Gott rykte har därmed blivit allt viktigare för företag för att behålla eller öka sin lönsamhet i den alltmer globaliserande ekonomin i världen. Waddock och Sandra menar att rykte är i grund och botten den externa värderingen av ett företag som görs av intressenter.²⁵

²² Ax Christian, Johansson Christer, Kullven Håkan, Den nya ekonomistyrningen 2002, sid 41- 44 Liber ekonomi

²³ Fryxell, G. E. and J. Wang: 1994, *The Fortune Corporate 'Reputation' Index: Reputation for What?* *Journal of Management* 20, 1–14.

²⁴ Brammer, Stephen; Millington, Andrew. *Corporate Reputation and Philanthropy: An Empirical Analysis.* *Journal of Business Ethics*, Sep2005 Part 3, Vol. 61 Issue 1, p29-44,

²⁵ Waddock, Sandra *The Multiple Bottom Lines of Corporate Citizenship: Social Investing, Reputation, and Responsibility Audits.* *Business & Society Review* (1974), Fall2000, Vol. 105 Issue 3, p323, 23p.

Fombrun och Shanley tycker att gott rykte spelar en signifikant roll i förbättringen av ett företags värde.²⁶ Gott rykte anses även öka anställdas moral och produktivitet samt förbättra rekrytering och behållning av anställda (Brammer och Millington).

4.3 CSR och affärsetik

Affärsetik teorier behandlar företagens beteenden och moraliska handlingar i fråga om deras sociala ansvar gentemot samhället. Till skillnad mot Milton Friedman och de neoklassiska ekonomerna lägger dagens CSR och affärsetik diskussioner mer fokus på det sociala ansvar företag har, utöver deras vinstmaximeringsansvar gentemot ägarna. Affärsetik ställer oftast högre krav på företagen än vad lagar brukar göra. Samhällets värderingar och tankesätt är inte alltid avspeglade i lagar och lagar kan därför inte skydda alla gruppers intressen och täcka alla problemområden i samhället. Enligt Carroll var debatten om mänsklig kloning ett exempel på detta där lagar inte avspeglar samhällets tankesätt och det tar tid innan dessa tankar och värderingar lagstiftas.²⁷ Carroll menar att överensstämmelse med lagen utgör den minimala nivån av en acceptabel verksamhetsstyrning. Företag bör därför utöver lagar även följa de etiska normer och värderingar som samhället har. Företagens behov av etiska koder och policys kan variera beroende på verksamhetens inriktning samt företagets storlek. En undersökning bland de så kallade fortune 500 företagen visar att industrier involverade i produktion av högprecisions produkter, samt industrier inom naturresursorienterad produktion har större intresse och behov av formella etiska koder.²⁸ Studien visar även ett positivt samband mellan företagsstorlek och behov av etiska koder och policys. Företag bör således ta hänsyn till dessa fakta och utifrån koder, koncept och acceptabla affärsbeteenden utforma en god affärsetik, samt genom praktiskt tillämnning visa för intressenter att företaget verkligen tar sitt sociala ansvar. God affärsetik kan därmed ha en vägledande funktion för ledningen att åstadkomma en stabil och hållbar utveckling för företaget.

4.4 CSR och managementteorier

Corporate Social Responsibility är som tidigare nämnts, starkt förknippad med managementfrågor. Det finns även en stark koppling mellan management- och intressent teorierna. Trots att corporate social responsibility bygger på åtgärder på frivillig basis, utgör hållbarhetsfrågor ändå viktiga strategiska beslutsfaktorer för företags ledningar. Exempel på en viktig faktor som ledningen måste väga in är hur investerarna förhåller till hållbarhetsfrågor. En studie gjord i USA visar på att över 25 procent av aktieägarna väger

---

²⁶ Fombrun, C. and M. Shanley: 1990, *What's in a Name? Reputation Building and Corporate Strategy*, *Academy of Management Journal* 33, 233–258.

²⁷ Carroll, Archie B. *THE FOUR FACES OF CORPORATE CITIZENSHIP*. *Business & Society Review* Sep98, Issue 100/101

²⁸ Reichert, Alan K. Webb, Marion S. och Thomas, Edward G. *Corporate Support for Ethical and Environmental Policies: A Financial Management Perspective*. *Journal of Business Ethics*. May 2000 Volume 25, p.53-64

in företagets prestationer på CSR området vid sina investeringsbeslut.²⁹ I dagens informationssamhälle bör således ledningen vid utformningen av sina strategiska beslutsfattanden ta hänsyn till intressenternas hållbarhetskrav för företagets lönsamhet och fortlevnad. Ledningen bör exempelvis kunna veta vilka intressenter som påverkar eller påverkas av företagets verksamheter, samt även vilka intressenter som kan utgöra framtida hot mot företaget. Carroll, menar att ledningen måste förstå legitimiteten av ägarnas och andra intressenters krav samt styrkan och makten varje grupp har för att driva fram sina krav.³⁰ Därefter kan ledningen utforma sin hållbarhetsstrategi för att åstadkomma en gynnsam stabil utveckling för företaget. En annan aspekt är vad en grupp intressenter exempelvis ägarna kan göra för att få igenom sina krav. Detta beskrivs i agentteorin som förklaras nedan.

4.5 Agentteorin

Denna teori behandlar hur ett företags ägare skall gå tillväga för att kontrollera företagsledningen. Den bygger på relationen mellan två parter, en principal och en agent. Principalen kan beskrivas som en uppdragsgivare åt agenten. Den huvudsakliga problemställningen inom agentteorin uppstår mellan dessa parter. Hur skall principalen kunna lita på att agenten fullt ut handlar i hans intressen och ska hur han avgöra om agentens insats motsvarar den ersättning han får för sitt arbete.

Agentteorins förutsättningar bygger på följande fem antaganden;

Båda parterna vill få ut största möjliga nytta av situationen. Både principalen och agenten är med andra ord s.k. nyttomaximerare. Centrala begrepp här blir bidrag och belöning. Agenten vill ha en stor belöning för ett så litet bidrag som möjligt och principalen vill uppnå det rakt motsatta.

Partenas nyttofunktioner är olika vilket innebär att de sätter upp olika mål för sitt handlande.

Agenten har dessutom tillgång till mer information än principalen, inom ekonomisk teori benämns detta fenomen informationsasymmetri och gör att principalen inte kan kontrollera agenten fullt ut.

Opportunism styr agentens handlande vilket kan leda till att denne utför ohederliga handlingar som att förvanska, manipulera och hålla inne med information. Principalen är dock medveten om detta och försöker på olika sätt förhindra det.

Principalen är mer benägen att ta risker än agenten. Detta beror på anledningar som att agentens lön inte är kopplad till resultatet, eller att principalen ofta har bättre spridning på

---

²⁹ Corporate Social Responsibility Monitor, http://www.bsdglobal.com/issues/sr_csr.asp

³⁰ Carroll, A.B. 1991. "The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders." **Business Horizons** 1991, vol. 34 issue 4 sid 39–48.

sina aktier och därför föredrar hög risk hög avkastning medan agenten är beroende av att företaget finns kvar i framtiden.

Enligt agentteorin är lösningen att ett kontrakt som reglerar respektive parts rättigheter och skyldigheter upprättas. Alla problem löses dock inte i och med upprättandet av kontraktet och hur än kontrakten utformas finns det alltid områden som är svåra att reglera eller helt enkelt förbises. Av den anledningen är det viktigt att principalen har tillgång till relevant information som han kan bygga sina beslut på. En metod att försäkra sig om den informationen är att låta en oberoende part, en revisor granska redovisningen³¹.

4.6 Disclosure

Disclosure är ett begrepp som används i syfte att förklarar hur mycket information ett företag avslöjar om sig självt. Disclosure diskussionen har pågått under de senaste decennierna och har innefattat frågan om i vilken omfattning företagens redovisning borde vara obligatorisk respektive frivillig. Förespråkare för en utökad obligatorisk redovisning menar att information om ett företags ekonomiska ställning utgör en allmän angelägenhet, vilket inte skulle rapporteras om redovisningen inte var obligatorisk.³² Motståndarnas motargument var att företagsledningarna har incitament att frivilligt redovisa information om företagen för att differentiera sig från konkurrenterna. Det har även gjorts flera studier i syfte att belysa vilka effekter disclosure hade på företagen och därmed vilka incitament företag skulle ha för att frivilligt redovisa information om sig själva.

I sin empiriska studie på 90 svenska företag har Cook försökt finna samband mellan företagens frivilliga redovisning och företagsspecifika variabler som noterings status, moderbolagsrelation, årlig försäljning, storleken av totala tillgångar, antal aktieägare och industrityp.³³ Studien har visat ett starkt samband mellan frivillig redovisning och noterings status. Noterade företag visade sig att ha mer frivillig redovisning än onoterade, samt företag noterade på flera börser/marknadsplatser hade mer frivillig redovisning än företag med en notering. I en annan studie som presenteras av Sengupta, undersöks sambandet mellan ett företags s.k. disclosure kvalitet och dess finansieringskostnader.³⁴ Denna studie visar att företag som av finansiella analytiker klassificeras med högre disclosure kvalitet har mindre effektivräntekostnader vid lånefinansiering. Enligt Diamond och Verrecchia förbättrar disclosure ett företags framtida

---

³¹ Nygaard, Claus Bengtsson, Lars. *Strategizing: En kontextuell organisationsteori*. Studentlitteratur Lund, 2002. sid. 81-84.

³² Dye, Ronald A. *Mandatory versus Voluntary Disclosures: The Cases of Financial and Real Externalities* *The Accounting Review* Vol. 65, No. 1 (Jan., 1990), pp. 1-24.

³³ Archer, Simon. *An Empirical Study of Financial Disclosures by Swedish Companies*. *Accounting & Business Research*, Summer91, Vol. 21 Issue 83, p291-293.

³⁴ Sengupta, Partha. *Corporate Disclosure Quality and the Cost of Debt*. *The Accounting Review* Vol. 73, No. 4 (Oct., 1998), pp. 459-474.

värdepapperslikviditet, vilket reducerar kapitalkostnaderna för företaget.³⁵ De menar därmed att disclosure av data som reducerar asymmetrisk information bland investerare kan medföra mer ekonomisk nytta för aktieägarna.

4.7 Asymmetrisk information

1970 lade Akerlof grunden till ämnet asymmetrisk information, något som därefter kom att diskuteras flitigt inom nationalekonomin. Han visade bland annat i sin artikel'' The market for lemons'' att endast begagnade bilar med låg kvalitet kommer att säljas på en marknad som kännetecknas av asymmetrisk information. Akerlof menade på att det inte kommer att vara lönsamt att sälja produkter av hög kvalitet när olika aktörer på marknaden besitter olika information om varorna som säljs. Resultatet blir att endast varor med låg kvalitet kommer att säljas på marknader med asymmetrisk information. Akerlof baserade detta på en undersökning av marknaden för begagnade bilar, som resulterande i exemplet nedan.

Antag att det på en marknad för begagnade bilar bara skulle finnas två olika typer av bilar, de med låg kvalitet och de med hög. På denna marknad vet säljarna vilken kvalitet deras bil har, men inte köparna. Efterfrågan styrs av variablerna pris och kvalitet. Värdet för en bil med låg kvalitet är enligt konsumenterna 100 000 kr och värdet på en med hög kvalitet är 200 000 kr.

Om hälften av bilarna som bjuds ut till försäljning är av låg kvalitet och den andra hälften är av hög kvalitet, så kommer köparna att värdera alla bilar på marknaden till 150 000 kr, eftersom de inte vet vilka bilar som håller vilken kvalitet. (se formeln nedan).

$$(\frac{1}{2} \times 200\,000) + (\frac{1}{2} \times 100\,000) = 150\,000$$

Eftersom köparna värderar alla bilar lägre än vad bilar med hög kvalitet är värda, så kommer säljarna av sådana bilar inte att vilja sälja dem. Istället kommer endast säljare av bilar med låg kvalitet att finnas kvar på marknaden. Dessa bilar kommer då att vara värda 100 000 kr.

$$(0 \times 200\,000) + (\frac{1}{2} \times 100\,000) = 50\,000$$

Slutsatsen blir då att varor med hög kvalitet försvinner från marknader med asymmetrisk information. Detta förutsatt att köparna är riskneutrala. I verkligheten skulle dock inte priset och kvaliteten att stanna vid 100 000 kr. Antag vidare att av de bilar som blir kvar har hälften hyfsad kvalitet och är värda 100 000 kr, medan den andra hälften är usla och bara värda 50 000 kr. Samtliga bilar på marknaden kommer då att värderas till 75 000 kr osv.

---

³⁵ Diamond, Douglas W. Verrecchia, Robert E. *Disclosure, Liquidity, and the Cost of Capital* *The Journal of Finance* Vol. 46, No. 4 (Sep., 1991), pp. 1325-1359

Lösningen?

För att kunna sälja varor av hög kvalitet krävs att köparna kan särskilja mellan de dåliga och de bra varorna. Detta kan uppnås om säljarna lyckas signalera ut sina varors högre kvalitet på ett trovärdigt sätt så kallad signalering. Exempelvis kan säljaren lämna garantier på de varor, som säljs. Vilket ofta är fallet på marknaden för begagnade bilar. Ett annat sätt kan vara att bygga upp märken med gott rykte, något som bland annat är vanligt inom textilbranschen. En tredje lösning kan vara att införa licenser för vissa yrkesgrupper som till exempel läkare och fastighetsmäklare.³⁶

4.8 För och nackdelar med självreglering kontra lagreglering

4.8.1 För och nackdelar med självreglering

Det är av intresse att utreda för och nackdelar med självreglering kontra lagreglering, om man vill undersöka självregleringens effektivitet. De fördelar som hör samman med självreglering är hög ambitionsnivå, god förankring hos de berörda och en hög grad av flexibilitet. Termen flexibilitet syftar på att beslut normalt sätt fattas snabbare med självregleringssystemet, än med lagreglering. På så sätt kan regelverket anpassas snabbare vid förändrade förutsättningar. Eftersom de som skall tillämpa reglerna själva är med och tar fram dem, så är utsikterna goda att de accepteras och får förankring hos användarna. Dessutom kan en högre ambitionsnivå eftersträvas än vid den mininivå som lagreglering inte sällan åstadkommer. Denna höga ambitionsnivå kan motiveras då regleringen fastställer vad som är eftersträvansvärt, fastän man inte räknar med att alla berörda alltid skall uppnå detta. Förutom det tidigare nämnda är självreglering också, ur samhällssynpunkt billigare och lättare att använda. Till självregleringens nackdelar hör att dess effekt är svagare, än lagreglering och att den ofta får lägre legitimitet hos allmänheten. På grund av att de som tillämpar regleringen också utformar den, så riskerar reglering att vara partisk och i första hand ta hänsyn till upphovsmännens intressen. Eftersom övervakningen och sanktionerna vid överträdelser inte sällan är mindre strikta vid självreglering, så riskerar efterlevnaden att bli sämre, än vid lagreglering.³⁷

4.8.2 För och nackdelar med lagreglering.

Bland lagregleringens fördelar kan nämnas bättre efterlevnad, högre legitimitet och opartisk reglering. En bättre efterlevnad uppnås genom att överträdelser ofta sanktioneras med starkare rättsliga åtgärder. Eftersom lagar stiftas av en demokratiskt tillsatt riksdag, så medför det därtill att dessa av naturen får stor legitimitet. Regleringen är dessutom framtagen av en tredje part, vilket minskar risken för partiskhet.

---

³⁶Eaton, Curtis. B. Eaton, Diane. F., *Microeconomics* Prentice- Hall inc. 1995

³⁷ Baldwin, Robert. Case, Martin. *Understanding regulation: Theory, strategy and practice*, (Oxford: Oxford university press, 1999) del 2.

Till lagregleringens nackdelar hör att det är tidskrävande att ta fram lagar, vilket gör processen oflexibel. Dessutom sätts ribban lågt eftersom alla måste kunna nå upp till den. Lagar sträcker sig därför i mindre utsträckning till detaljerade områden jämfört med vad självreglerande normer gör. Ytterligare en nackdel är att det är dyrare för samhället att säkerställa att lagarna efterföljs eftersom kostnaderna bärs av staten och inte av de berörda parterna.³⁸

5 Diskussion

I detta kapitel diskuteras i hur stor utsträckning företagens hållbarhetsredovisning lever upp till GRI:s principer. Detta analyseras sedan med hjälp av de teorier som presenterades i teorikapitlet.

5.1 SAS

SAS koncernens hållbarhetsrapport uppgår sammanlagt till 18 sidor. I det stora hela är det en bra hållbarhetsredovisning, förutom vad gäller redovisning av företags sociala frågor. Företaget skriver att de flesta av GRI:s riktlinjer står att finna i årsredovisningen och hållbarhetsrapporten, men att endast de indikatorer som är av intresse för deras verksamhet har redovisats. Trots detta redovisar de ingen, eller otillräcklig information om 11 av riktlinjerna. Företaget specificerar inte heller vilka indikatorer det är de redovisar, vilket gör att läsaren måste gå igenom både årsredovisningen och hållbarhetsrapporten för att avgöra exakt vad det är företaget redovisar och inte. Vissa av de indikatorer som inte redovisas har uppenbarligen inget samband med SAS verksamhet, som exempelvis, betydande utsläpp i vatten och andelen produkter som återvinns. Däremot finns det indikatorer som kunde ha varit av intresse, som tex andelen anställda i låglöneländer och nettoanställningar indelat efter land/ region, med tanke på att hotellverksamheten till viss del enligt egen utsago bedrivs i länder där det ofta råder bristfälliga arbetsförhållanden på grund av detta uppfyller de inte tillfullo principen fullständighet. De viktigaste delarna är dock redovisande alltså uppfylls principen relevans. De har inte redovisat på vilket sätt de identifierar intressenter och inkluderar dessa i årsredovisningen alltså uppfyller de inte principen inkluderande. SAS hållbarhets redovisning fångar i stora drag de hållbarhetsfrågor som kan tänkas vara av vikt för företagets påverkan på sin omvärld alltså uppfyller de principen hållbarhetskontext. Både positiv och negativ information har redovisats alltså uppfylls principen neutralitet. Trots att de inte angivit några förändringar i mätmetoder är principen jämförbarhet är uppfyllt, eftersom de redogjort för vilka kriterier som ligger till grund för rapporten. Rapporten är lättförståelig och användbar och därför uppfylls principen tydlighet. Hållbarhetsrapporten presenteras samtidigt med årsredovisningen och uppfyller därmed principen tidlighet.

---

³⁸ Baldwin, Robert Case, Martin. *Understanding regulation: Theory, strategy and practice*, (Oxford: Oxford university press, 1999) del 2.

5.2 Föreningssparbanken AB

Föreningssparbankens redovisning av hållbarhetsfrågor uppgår till sammanlagt 4 sidor, även om de ekonomiska indikatorerna till viss del behandlas under de delar av rapporten som behandlar de vanliga finansiella ämnena. I det stora hela uppvisar deras hållbarhetsredovisning stora brister och flertalet av GRI:s riktlinjer och indikatorer har inte redogjorts för. Företagets indirekta påverkan på samhällen har de redogjort för genom policys och procedurer för vilka företag de lånar pengar till och vilka möjligheter de erbjuder kunderna till etiskt fondsparande, men inte deras direkta påverkan. Här skulle möjligtvis frågor som återvinning av papper och anställdas resor kunna tas upp. Tilläggas bör att den indirekta påverkan kan tänkas vara viktigare för Föreningssparbanken med tanke på att de är en bank och därmed inte har någon produktionsverksamhet, men ändå påverkar miljön och samhället genom hur de brukar det kapital de förfogar över. När det gäller anställda har de bara redovisat det som är av fördel för deras verksamhet till exempel utbildnings och karriär möjligheter. Hur stor andel av de anställda som är anslutna till kollektivavtal, eller vilka de vanligaste arbetsskadorna är redovisar de dock inte. Det skulle exempelvis kunna tänkas att skador av typen musarm och utbrändhet är vanliga, av denna anledning så har deras hållbarhetsredovisning inte levt upp till principen neutralitet. Eftersom det beskrivs i rapporten hur företaget går tillväga för att involvera intressenterna, så har Föreningssparbanken uppfyllt principen inkluderande. När det gäller fullständighet, så är företaget redogjort för allt för lite av sin miljömässiga och sociala påverkan för att kunna sägas leva upp till den principen. Inte heller principen relevans uppfylls av samma skäl. I fråga om hållbarhetskontext kan det inte sägas att företaget har försökt fånga hela sin påverkan på omvärlden i hållbarhetsrapporten. Varken de kriterier och mätmetoder som använts vid framtagandet av hållbarhetsredovisningen, eller eventuella förändringar av dessa sedan tidigare period har nämnts, alltså uppfyller rapporten inte principen jämförbarhet. Principerna tydlighet och tidlighet har däremot uppfyllts.

5.3 SCA

SCA:s hållbarhetsrapport har en omfattning på 52 sidor och verkar ta upp det mesta som GRI föreskriver. Det saknas däremot beskrivning av vilka riktlinjer och indikatorer företaget följer i sin redovisning. Det framgår inte heller någon särskild hänvisning som anger var i rapporterna varje del av GRI:s riktlinjer redovisas, vilket gör det svårt för läsaren att veta exakt vilka riktlinjer och indikatorer som behandlas i företagets redovisning. Trots att SCA:s hållbarhetsredovisning tar upp det mesta som föreskrivs av indikatorerna och riktlinjerna redovisar de inte för de sociala prestationsindikatorerna som berör produktansvar. Det hade exempelvis varit intressant ur konsumentsynpunkt att veta vilka policys företaget har i fråga om produktinformation, produktsäkerhet och bevarande av konsumenternas säkerhet och hälsa i samband med användning av produkter. Även information om antal och typ av klagomål över produktsäkerhet hade varit av vikt för intressenter. Fastän det inte till fullt redogörs för hur företaget gått tillväga för att involvera intressenterna i rapporten, så har de fört en dialog med stora delar av dessa och därför kan det sägas att hållbarhetsredovisningen lever upp till principen inkluderade. Trots små brister så är SCAs redovisning mycket omfattande och

uppfyller principen om fullständighet. Det mesta av den information som är av vikt för intressenterna har redovisats därför uppfylls också principen relevans. Hållbarhetsredovisningen ger en relativt detaljerad bild av företagets påverkan på sin omvärld och uppfyller därmed principen hållbarhetskontext. Företag förefaller heller inte ha utelämnat information som skulle visa en negativ bild av dem och därför lever de upp till principen neutralitet. Kriterier och mätmetoder samt eventuella förändringar av dessa har redogjorts för och således har de uppfyllt principen jämförbarhet. Eftersom informationen som presenteras i rapporten är lättförståelig och användbar för olika intressenter, så lever företaget upp till principen tydlighet. Även principen tidlighet uppfylls med tanke på att hållbarhetsrapporten presenteras samtidigt som den ordinarie årsredovisningen.

5.4 Ericsson

Hållbarhetsredovisningen presenteras framför allt i en separat hållbarhetsrapport på 35 sidor. Rapporten täcker de flesta av GRI:s riktlinjer och indikatorer, men nämner inget om varför vissa utelämnats. Det som framförallt skulle kunna tänkas vara av intresse för ett telecomföretag är användningen miljöfarliga material i produkterna, om sådant förekommer samt företagets agerande kring detta. Därtill skulle behandling av eventuell personal i låglöneländer kunna förväntas vara av vikt och möjligtvis även transporter av företagets produkter till kunderna. Allt detta har Ericsson rapporterat om. Strukturen på hållbarhetsredovisningen får trots det ur en GRI synpunkt sägas vara mindre bra eftersom indexet inte är strukturerat på det vis som efterfrågas och det dessutom saknas en redogörelse för vilka indikatorer som har redovisats och inte. Principen inkluderande uppfylls av Ericsson, i deras hållbarhetsredovisning behandlas intressenternas intressen mycket grundligt. Även fullständighetsprincipen tycks deras hållbarhetsredovisning leva upp till. All relevant information förefaller att ha rapporterats in vilket innebär att de också lever upp till principen om relevans. Hållbarhetsredovisningen har i stora drag fångat hela den verklighet den skall återspegla och alltså lever redovisningen upp till hållbarhetskontextsprincipen. Principen om neutralitet verkar dock inte uppfyllas eftersom ingen information om eventuella motgångar/ misslyckanden med hållbarhetsarbetet har redovisats. Jämförbarhetsprincipen uppfylls av Ericsson av den orsaken att de har noggrant återgivit de kriterier/ mätmetoder de baserar sin hållbarhetsrapport på, även om förändringar inte dessa inte har angivits, men inga förändringar behöver ju ha skett. Även om strukturen inte är bra ur en GRI kontext, så är hållbarhets redovisning i övrigt begriplig och lättläst, alltså lever företaget upp till Principen om tydlighet. Eftersom hållbarhetsrapporten presenteras samtidigt som årsredovisningen så lever de även upp till principen om tidlighet.

5.5 SKF

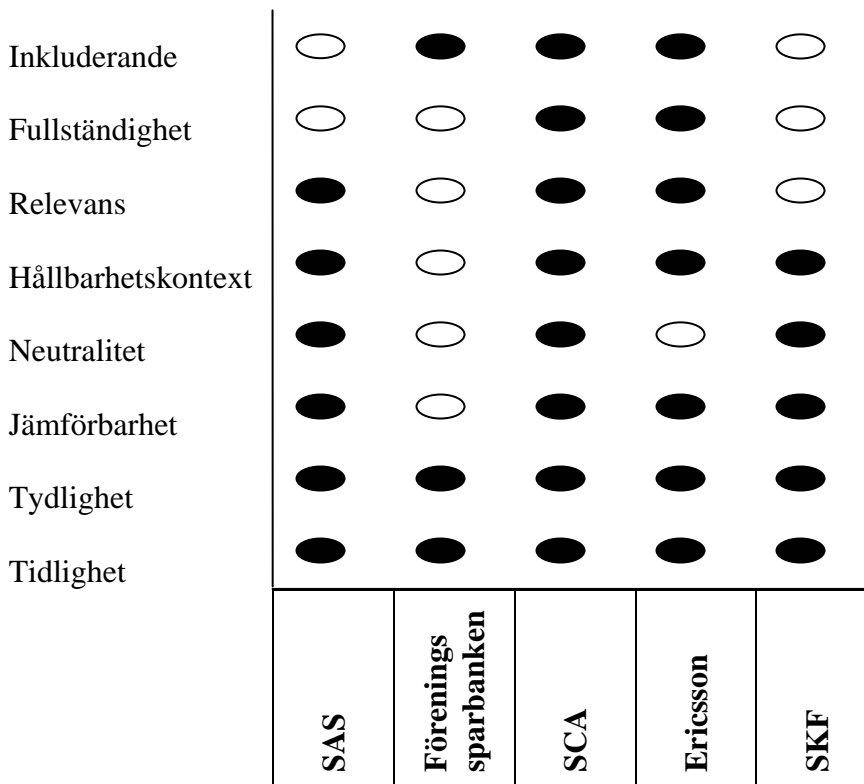
SKF har skrivit 13 sidor i sin årsredovisning om ämnet hållbarhet. Många av GRI:s riktlinjer behandlas även under andra rubriker. En klar styrka med deras hållbarhetsredovisning är att de har angett vilka riktlinjer/ indikatorer de har redovisat och inte redovisat. Tyvärr har redovisningen också vissa brister exempelvis har inte VD:n

gjort något uttalande om hållbarutveckling inom företaget. Företaget tycks inte uppfylla principen inkluderande med tanke deras undermåliga beskrivning av arbetet med involvering och dialog med intressenterna. Principen om fullständighet lever redovisningen inte riktigt upp till heller, eftersom somliga aspekter inte täcks, även om det till vissa delar är en bra rapport. Av samma anledning uppfylls inte heller principen relevans. Däremot när det gäller hållbarhetskontext, så fångar redovisningen i runda tal företagets påverkan på sin omgivning, ur en hållbarhetssynvinkel. Företaget förefaller inte heller att undanhålla information som inte gynnar dem, vilket gör att de lever upp till principen om neutralitet. SKF har tillskillnad från de flesta företag redovisat förändringar i mätmetoder, men inte vilka kriterier de använder sig av vid framtagningen av sin hållbarhetsredovisning, i stort kan det dock sägas att redovisningen går att jämföra mellan tidigare perioder och andra företag och därför lever de upp till principen om jämförbarhet. Principen om tydlighet lever de upp till med råge och även tidlighet eftersom rapporten presenteras tillsammans med den ordinarie årsredovisningen.

I hur stor utsträckning lever då företagens hållbarhetskrav upp till GRI:s principer. Som tidigare nämndes är transparens, reviderbarhet och noggrannhet svåra att kontrollera genom en yttre undersökning av företagens årsredovisningar och hållbarhetsrapporter. Därför har endast huruvida företagens hållbarhetsredovisning lever upp till principerna inkluderande, fullständighet, relevans, hållbarhetskontext, neutralitet, jämförbarhet, tydlighet och tidlighet kontrollerats. (se stycket om GRI:s principer under rubriken GRI:s riktlinjer, sid. 11-13).

Figur 3: Företagens efterlevnad av GRI principerna.

Som det framgår av diagrammet så är det endast ett företag av de fem vars hållbarhetsredovisning lever upp till samtliga av GRI:s principer. Av de övriga företagen så är det ett som lever upp till alla principer utom en. Ett som inte lever upp till två, ett som misslyckas att leva upp till tre och ett som bara uppfyller tre av GRI:s principer. Efterföljanden kan alltså inte sägas vara lika god som hos de traditionella redovisningsnormerna. Den princip som har sämst efterlevnad är fullständighet, något som endast SCA och Ericsson lever upp till. Värt att notera är att GRI:s riktlinjer i dess nuvarande form fortfarande är under utveckling. Organisationen har själv uppmärksammat att deras riktlinjer och indikatorer till viss del tar upp frågeställningar som inte är relevanta för alla företag. Därför har de i 2006 års regelverk ändrat många riktlinjer och indikatorer från att vara obligatoriska till att vara frivilliga. Detta kan vara en förklaring till att många riktlinjer/ indikatorer inte redovisats och att så många företag inte levt upp till fullständighetsprincipen. Den dåliga efterlevanden av fullständighetsprincipen innebär likväl att information som kan vara av vikt för intressenterna inte återges i redovisningen. Det finns även en avsevärd spridning kring hur företagen lever upp till principerna om inkluderande, relevans och neutralitet. Att vissa företags hållbarhetsredovisningar inte uppfyller dessa principer innebär vad gäller relevans att all information som är relevant inte finns med. Om neutralitet inte uppfylls betyder det att negativa aspekter kring företagets påverkan på sin omvärld inte kommer intressenterna till del och bristande efterlevnad av principen inkluderande innebär att samliga intressenters åsikter och behov inte har tagits tillvara i rapporteringen.

Om företaget inte tillfredställer intressenternas krav så kan de få problem med att fortsätta sin verksamhet i framtiden, enligt intressent teorin. En av de viktigaste intressenterna är ägarna både nuvarande såväl som framtida investerare. Företaget anses av dagens forskare att ha mycket mer ansvar gentemot ägarna än bara vinstmaximeringsansvaret som Milton Friedman och de övriga inom det s.k. ortodoxa paradigmet förespråkade. Vid sina investeringsbeslut tar intressenterna numera hänsyn till företagets påverkan på sin omvärld, som framgår av forskningen kring management teorier. Forskningen om management teorier visar även på att företaget bör ta hänsyn till på vilket sätt de olika intressenterna kan utöva inflytande på företaget. Ägarna kan påverka företaget exempelvis genom att dra tillbaks sitt kapital, eller låta bli att investera i företaget i framtiden. Företaget får då svårare att skaffa fram kapital och därigenom högre kapitalkostnader. Enligt forskningen om varför företag väljer att redovisa frivillig information- disclosure, så är en av de viktigaste anledningarna till detta att få bättre lönsamhet bland annat genom att sänka sina kapitalkostnader.

För en ägare som ser etiskt ansvarstagande som en del av sitt mål, så är det ur dennes perspektiv viktigt att få ut den information som krävs för att kunna kontrollera att företagsledningen agerar efter hans vilja. Om vissa företagsledningar ser det som sitt mål att minska kapitalkostnaderna till exempel för att öka vinsten och därigenom sina egna bonusar, så kan målen komma i konflikt eftersom det kan kosta pengar att ta ett vidare ansvar än vad lagen kräver för företagets påverkan på sin omvärld genom sin verksamhet och ta fram redovisning som återger det. Ledningen förfogar därtill över mer information än ägarna och dessa saknar någon rättslig metod att få ut informationen. Då finns enligt agent teorin risken att ledningen manipulerar den information som de ger ut för att lura principalen att fatta beslut som ur dennes synvinkel är felaktiga.

Om man antar att många investerare inte själva granskar i hur stor utsträckning ett företag verkligen redovisar enligt GRI i ett läge där många som påstår sig göra det inte till fullo lever upp till de krav som borde kunna ställas på dem, så finns risken att den kvalitetsstämpel som medföljer en rapport upprättad enligt GRI:s riktlinjer devalveras. Det bör dock påpekas att GRI tillåter företagen att välja mellan att tillämpa deras normer och hämta vägledning från dem på många olika nivåer. Skillnaden liknar den som finns med våra svenska redovisningsnormverk för traditionell redovisning nämligen att de som tillämpar regelverket i princip bör följa det till fullo, även om GRI godkänner att en viss del av riktlinjerna utelämnats. De som bara hämtar vägledning från det skall snarare hämta inspiration från det och försöka fånga dess kontenta. Den senare nämnda varianten är dock i första hand tänkt att vara ett inträdessteg för företag som vill tillämpa GRI:s riktlinjer i sin hållbarhetsredovisning, eftersom ett komplett införande av dessa under en redovisningsperiod skulle vara en så stor uppgift att det riskerar att skrämja bort företag från att använda sig av regelverket helt och hållet. Endast de företag som har valt att tillämpa GRI:s riktlinjer fullt ut får dock ange det i sin årsredovisning. Ambitionen från GRI:s sida är sålunda att en årsredovisning där det uppges att GRI:s riktlinjer tillämpas i hållbarhetsrapporten skall innebära att hållbarhetsredovisningen håller en hög nivå. Flertalet av företagen som ingår i denna undersökning anger dock inte på vilket sätt de använder sig av GRI:s riktlinjer och inget av dem, inte ens SCA som uppfyller alla av deras principer påstår i sin hållbarhetsrapport att de tillämpar regelverket. Detta borde

medföra en viss förvirring för läsaren av en hållbarhetsredovisning när denne inte kan avgöra exakt vad det är företaget i fråga påstår sig redovisa.

För att återkoppla till teorin om asymmetrisk information, så skulle bilens värde kunna sägas motsvara kostnaden för att ta fullt ansvar för den påverkan ett företag har på sin omvärld samt att ta fram information om detta. I så fall kan en eventuell bristande tilltro till hållbarhetsrapporter som är upprättade enligt GRI:s regelverk innebära att företag som gör stora investeringar i hållbarutveckling väljer att signalera detta på ett annat sätt än att använda sig av GRI:s riktlinjer. Om de inte finner ett annat sätt finns till och med risken att de minskar sina investeringar i CSR frågor på frivillig basis såvida detta inte lönar sig. I så fall skulle bara de företag som inte satsar mycket resurser på CSR frågor komma att använda sig av GRI:s regelverk.

Om man faller tillbaka på den teoretiska diskussionen kring själv kontra lagreglering så är det kanske inte så konstigt att det blir en så stor spridning i hur stor grad företagen lever upp till GRI:s principer. En av nackdelarna med självreglering är ju att efterlevnaden inte alltid blir lika god som vid lagreglering. Nackdelarna med lagreglering är som nämndes i teorikapitlet dock bland annat att den kan vara oflexibel och att ribban ofta sätts lågt eftersom alla måste kunna klara av att följa den. Att genom lagstiftning tvinga företagen att leva upp till ett så omfattande regelverk som GRI strävar efter att vara skulle kunna medföra ett behov av att sänka kraven så att alla de som tänkts redovisa enligt deras riktlinjer klarar av det, utan att kostnaderna både för företagen och samhället blir orimliga. Icke desto mindre så är det viktigt att de företag som lever upp till GRI:s principer på något sätt kan skiljas från de som inte gör det.

På detta problem finns det många tänkbara lösningar. En av de av de åtgärder som skulle vara bra har som tidigare nämndes GRI redan börjat med, nämligen att göra det möjligt för företagen att låta deras hållbarhetsredovisning återspegla just deras verksamhet mer specifikt. Emellertid är det även av hög vikt att signaleringen fungerar. Detta skulle exempelvis kunna lösas genom någon slags certifiering av den typen som ISO använder sig av. GRI skulle exempelvis kunna granska företag som påstår sig tillämpa deras riktlinjer med jämna tidsperioder förslagsvis 5 års intervall och endast ge de företag som uppfyller kraven tillstånd att skriva i årsredovisningen att de tillämpar deras riktlinjer. Företagen skulle fortfarande naturligtvis fortsätta behöva tillämpa regelverket fullt ut varje år. En annan möjlighet är via exempelvis EU, eller national lagstiftning tvinga de företag som påstår att de tillämpar GRI:s riktlinjer låta en oberoende revisor granska hållbarhetsredovisningen med samma krav som den ordinarie redovisningen

6 Slutsatser

Skilnaderna är påfallande i hur stor utsträckning de undersökta företagen uppfyller GRI:s principer och redovisar deras riktlinjer/ indikatorer. De principer som har sämst efterlevnad är fullständighet, inkluderade, relevans och neutralitet. Detta innebär att för intressenterna viktig information inte redovisats, att relevant information kring företagets verksamhet utelämnats, att somliga intressenter inte har tagits hänsyn till i redovisningen, samt att informationen i redovisningen inte alltid är balanserad. Det kan ha många

orsaker, men några av dem är att företagsledningen och ägarna kan ha olika mål och att självreglering utan sanktioner ofta får sämre efterlevnad än lagreglering. Med olika mål menas att ledningen vill sänka sina kapitalanskaffningskostnader, medan ägarna, när det gäller hållbarhetsredovisningen ofta är mer intresserade av bra prestationer på detta område. Tillsammans med att de flesta företag inte anger på vilket sätt de använder sig av GRI:s riktlinjer leder detta till att den status som borde medfölja en rapport upprättad efter dessa inte uppnås. Detta leder till att kapitalanskaffningskostnaderna riskerar att bli högre för de företag som jobbar aktivt med CSR- frågor och presenterar en bra hållbarhetsredovisning, än de annars skulle ha varit. De företagsledningar som gör detta främst i syftet att sänka sina kapitalkostnader kommer i så fall att sluta använda GRI:s riktlinjer och kanske till och med minska sina prestationer på CSR- området.

Problemet skulle eventuellt kunna lösas genom någon slags certifiering, eller krav på att de företag som säger sig tillämpa GR:s riktlinjer borde granskas av oberoende revisor på samma vis som den ordinarie redovisningen.

7 Förslag till fortsatt forskning

Författarna har allt eftersom uppsatsen fortskridit fått uppslag till fortsatt forskning inom ämnesområdet och nedan följer några förslag;

Undersök samma frågeställning med samma typ av undersökningsobjekt fast i andra länder. Exempelvis kan det vara intressant att undersöka företag i den anglosaxiska världen eftersom svenskar placerar mycket pengar där och mycket kapital därifrån även placeras här.

Undersök samtliga företag i Sverige som påstår sig använda GRI i sin hållbarhetsredovisning. Forskningen har ju visat att det finns en skillnad i hur mycket frivillig information företag redovisar beroende på om de är börsnoterade, inte börsnoterade, eller noterade på flera börser.³⁹

---

³⁹ Archer, Simon. *An Empirical Study of Financial Disclosures by Swedish Companies*. *Accounting & Business Research*, Summer91, Vol. 21 Issue 83, p291-293.

8 Källförteckning

Tryckta källor;

Andersen Heine, *Vetenskapsteori och metodlära en introduktion*, tredje upplagan 1994 Studentlitteratur Lund.

Ax Christian, Johansson Christer, Kullvén Håkan, *Den nya ekonomistyrningen*, 2002, Liber ekonomi

Baldwin Robert, Case Martin, *Understanding regulation: Theory, strategy and practice*, (Oxford: Oxford university press, 1999) del 2.

B. Curtis Eaton, Diane F. Eaton, *Microeconomics*, Prentice- Hall inc. 1995

Dahström Karin, *Från datainsamling till rapport- att göra en statistisk undersökning*, tredje upplagan, studentlitteratur Lund

Nygaard, Claus Bengtsson, Lars. *Strategizing: En kontextuell organisationsteori*. Studentlitteratur Lund, 2002.

Patel, Runa Davidsson, Bo *Forskningsmetodikens grunder att planera, genomföra och rapportera en undersökning* Studentlitteratur Lund 1991.

Tidskrifter;

Archer, Simon. *An Empirical Study of Financial Disclosures by Swedish Companies*. *Accounting & Business Research*, Summer91, Vol. 21 Issue 83, p291-293.

Brammer, Stephen; Millington, Andrew. *Corporate Reputation and Philanthropy: An Empirical Analysis*. *Journal of Business Ethics*, Sep2005 Part 3, Vol. 61 Issue 1, p29-44.

Carmen, Valor. *Corporate Social Responsibility and Corporate Citizenship: Towards Corporate Accountability*. *Business & Society Review (1974)*, Summer2005, Vol. 110 Issue 2, p191-212, 22p

Carroll, A.B. 1991. "The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders." *Business Horizons* 1991, vol. 34 issue 4 sid 39-48.

Carroll, Archie B. *THE FOUR FACES OF CORPORATE CITIZENSHIP*. *Business & Society Review* Sep98, Issue 100/101

Diamond, Douglas W. Verrecchia, Robert E. *Disclosure, Liquidity, and the Cost of Capital* **The Journal of Finance** Vol. 46, No. 4 (Sep., 1991), pp. 1325-1359

Donaldson, Thomas; Preston, Lee E. *THE STAKEHOLDER THEORY OF THE CORPORATION: CONCEPTS, EVIDENCE, AND IMPLICATIONS*. **Academy of Management Review**, Jan1995, Vol. 20 Issue 1, p65-91

Fombrun, C. and M. Shanley: 1990, *What's in a Name? Reputation Building and Corporate Strategy*, **Academy of Management Journal** 33, 233–258.

Fryxell, G. E. and J. Wang: 1994, *The Fortune Corporate 'Reputation' Index: Reputation for What?* **Journal of Management** 20, 1–14.

Munilla, Linda S.; Miles, Morgan P. *The Corporate Social Responsibility Continuum as a Component of Stakeholder Theory*. **Business & Society Review** (1974), Winter2005, Vol. 110 Issue 4, p371-387, 17p.

Quazi, Ali M. O'Brien, Dennis. *An Empirical Test of a Cross-national Model of Corporate Social Responsibility*. **Journal of Business Ethics**. May2000, Volume 25, p33-51.

Sengupta, Partha. *Corporate Disclosure Quality and the Cost of Debt*. **The Accounting Review** Vol. 73, No. 4 (Oct., 1998), pp. 459-474.

Steuere, R. Langer, Markus E. Konrad, A. Martinuzzi, A. *Corporations, Stakeholders and Sustainable Development I: A Theoretical Exploration of Business–Society Relations*. **Journal of Business Ethics** (2005). Volume 61: p263–281.

Waddock, Sandra *The Multiple Bottom Lines of Corporate Citizenship: Social Investing, Reputation, and Responsibility Audits*. **Business & Society Review** (1974), 2000, Vol. 105 Issue 3, p323, 23.

Reichert Alan K , Webb Marion S, Thomas Edward G , *Corporate Support for Ethical and Environmental Policies: A Financial Management Perspective*. **Journal of Business Ethics**. May 2000 Volume 25, p.53-64.

Internetkällor;

Corporate Social responsibility monitor, www.bsdglobal.com/issues/sr_csr.asp

<http://www.ceres.org/ceres/> 05-11-09

http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-dial/csr/index.htm 2005-12-21.

www.globalreporting.org/guidelines/2002/gri_2002_guidelines

<http://www.globalreporting.org/051107>

<http://www.globalreporting.org/about/brief.asp> 05-11-09

<http://www.unglobalcompact.org/Portal/Default.asp?> 05-11-10